

Dubrovačko-neretvanska županija

**SOCIJALNI PLAN
2014. – 2016.**

1.	Predgovor Županije.....	5
2.	Uvod	5
3.	Vizija razvoja.....	7
4.	Misija županijskog sustava socijalne skrbi	7
5.	Načela	7
6.	Strateški ciljevi	8
7.	Opći prikaz Dubrovačko-neretvanske županije	9
7.1.	Položaj i teritorijalno-administrativni ustroj	9
7.2.	Demografske značajke	9
	7.2.1. Stanovništvo prema dobi, spolu i teritorijalnoj rasprostranjenosti	9
	7.2.2. Značajke kućanstava	12
	7.2.3. Značajke obitelji	14
7.3.	Gospodarstvo	16
7.4.	Zaposlenost	17
	7.4.1 Struktura zaposlenih osoba	17
	7.4.2. Plaće	19
	7.4.3. Nezaposlenost	20
7.5.	Mirovine.....	22
7.6.	Novčane naknade / prava iz sustava socijalne skrbi.....	23
7.7.	Invaliditet	26
7.8.	Praćenje siromaštva.....	28
8.	Socijalna skrb u županiji	32
8.1.	Županija.....	32
8.1.1.	Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb.....	32
	8.1.2. Savjet za socijalnu skrb Dubrovačko-neretvanske županije	33
8.2.	Ustanove socijalne skrbi	33
	8.2.1. Centri za socijalnu skrb (CZSS)	33
	8.2.2. Domovi socijalne skrbi	34
8.3.	Ostali pružatelji socijalnih usluga	36
	8.3.1. Obiteljski domovi	36
	8.3.2. Udruge	37
8.4.	Financiranje sustava socijalne skrbi u Dubrovačko-neretvanskoj županiji.....	40
9.	Socijalne usluge u županiji prema korisničkim skupinama.....	42

9.1.	Osobe s invaliditetom	42
9.2.	Djeca i mladi	46
9.3.	Obitelji u riziku	52
9.4.	Starije i nemoćne osobe, umirovljenici.....	52
9.5.	Nezaposlene osobe.....	56
9.6	Osobe koje nemaju dovoljno prihoda za zadovoljavanje osnovnih potreba.....	58
9.7.	Branitelji.....	60
9.8.	Beskućnici	61
9.9.	Osobe s problemima ovisnosti	62
10.	Glavna pitanja koja proizlaze iz analize podataka i konzultacija sa županijskim dionicima.....	63
11.	Prioriteti i operativni ciljevi za 2014. i 2015. godinu	66
12.	Praćenje, vrednovanje i izvještavanje.....	67
13.	Proces konzultacija	69

Prilozi:

1. Članovi radnih skupina za socijalno planiranje
2. Akcijski plan aktivnosti za 2015. godinu

Tablice

Tablica 1:	Područje, gradovi i općine u Dubrovačko-neretvanskoj županiji	9
Tablica 2:	Raspodjela stanovništva po gradovima i općinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji i ukupan broj stanovnika županije u 2001. i 2011. godini	10
Tablica 3:	Stanovništvo Dubrovačko-neretvanske županije i stanovništvo Republike Hrvatske prema podjeli na privatna i institucionalna kućanstva	12
Tablica 4:	Udio privatnih kućanstava prema broju članova u Dubrovačko-neretvanskoj županiji i u Hrvatskoj u 2001. godini, te privatnih kućanstava u Hrvatskoj u 2011. godini (u %)	13
Tablica 5:	Broj članova institucionalnih kućanstava u Hrvatskoj i Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema veličini ustanove u 2011. godini	14
Tablica 6:	Obitelji prema tipu obitelji i broju djece u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2001. i 2011. godini.	14
Tablica 7:	Obitelji s djecom prema tipu obitelji i broju djece koja se školuju u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2011. godini.	15
Tablica 8:	Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku i Dubrovačko-neretvansku županiju u 2011. godini, prema trenutačnim cijenama	16
Tablica 9:	Prosječne mjesečne bruto i neto plaće zaposlenih po NKD-u 2007.; po spolu i po županijama, prosjek 2011.	19

Tablica 10:	Prava u nadležnosti regionalnih i lokalnih jedinica samouprave za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti – sredstva utrošena za socijalne programe u Dubrovačko-neretvanskoj županiji 2012. godine	23
Tablica 11:	Primjenjena prava socijalne skrbi u Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema Zakonu o socijalnoj skrbi	24
Tablica 12:	Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe	26
Tablica 13:	Pokazatelji siromaštva za Republiku Hrvatsku za 2011. i 2012. godinu (%)	29
Tablica 14:	Stopa rizika od siromaštva prema najučestalijoj aktivnosti i spolu i tipu kućanstva (%)	30
Tablica 15:	CZSS u Dubrovačko-neretvanskoj županiji	34
Tablica 16:	Domovi za starije osobe u Dubrovačko-neretvanskoj županiji	34
Tablica 17:	Dom za psihički bolesne odrasle osobe u Dubrovačko-neretvanskoj županiji	35
Tablica 18:	Domovi za osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima u Dubrovačko-neretvanskoj županiji	35
Tablica 19:	Dom za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi u Dubrovačko-neretvanskoj županiji	36
Tablica 20:	Obiteljski domovi za starije i nemoćne osobe u Dubrovačko-neretvanskoj županiji	36
Tablica 21:	Financiranje socijalne skrbi u Dubrovačko-neretvanskoj županiji	41
Tablica 22:	Obuhvaćenost stanovništva s pomoći za uzdržavanje u Dubrovačko-neretvanskoj županiji	59

Slike

Slika 1:	Stanovništvo Dubrovačko-neretvanske županije prema dobnim skupinama 2001. i 2011. godine	12
Slika 2:	Doprinosi za mirovinsko osiguranje u Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema osnovi osiguranja	17
Slika 3:	Zaposleni prema sektoru djelatnosti	18
Slika 4:	Zaposleni u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija	19
Slika 5:	Stopa nezaposlenosti	20
Slika 6:	Kretanje prosječnog broja nezaposlenih osoba po godinama na području Dubrovačko-neretvanske županije	21
Slika 7:	Primjenjena prava socijalne skrbi u Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema Zakonu o socijalnoj skrbi – Smještaj izvan vlastite obitelji	26
Slika 8:	Obrazovna struktura osoba s invaliditetom u Dubrovačko-neretvanskoj županiji	27
Slika 9:	Dubrovačko-neretvanska županija – udio sredstava utrošenih na socijalnu skrb u 2012. godini prema izvorima (%)	41
Slika 10:	Opći podaci o aktivnostima i praćenje troškova	67
Slika 11:	Kvalitativni i kvantitativni pokazatelji uspješnosti provedbe	68
Slika 12:	Zemljopisna pokrivenost i rodna ravnopravnost	68

1. Predgovor

2. Uvod

Prema odredbama Zakona o socijalnoj skrbi (NN 157/13), članak 195., jedinica područne (regionalne) samouprave, osniva Savjet za socijalnu skrb radi planiranja i razvoja mreže socijalnih usluga i ostvarivanja prava, obveza, mjera i ciljeva socijalne skrbi na svom području.

Savjet za socijalnu skrb Skupštini predlaže Socijalni plan skrbi za područje regionalne samouprave u razdoblju 2014 - 2016. godine.

Socijalni plan obuhvaća prikaz socio-demografskih i gospodarskih obilježja županije, prikaz sustava socijalne zaštite s opisom institucionalnih kapaciteta i izvaninstitucionalnih pružatelja socijalnih usluga prema korisničkim skupinama. Na temelju analize kapaciteta i dostupnosti mreže socijalnih usluga te procjene specifičnih potreba skupina u većem riziku od socijalne isključenosti, određeni su prioriteti te strateški i operativni ciljevi razvoja institucionalnih i izvaninstitucionalnih socijalnih usluga.

Strateški ciljevi razvoja usklađeni su sa relevantnim nacionalnim i europskim okvirom za područje socijalne skrbi kao i sa županijskim razvojnim dokumentima i smjernicama.

Ključni nacionalni dokumenti na kojima se temelji Socijalni plan su:

- Ekonomski program Vlade RH 2013 (zadani nacionalni ciljevi za ostvarenje strategije Europa 2020)
- Strategija razvoja sustava socijalne skrbi u razdoblju 2011 – 2016
- Strateški plan MSPM-a 2014 -2016
- Nacionalni plan deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi 2011 - 2016 (2018)
- Nacionalna strategija za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007 – 2015
- Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u RH (2014. – 2020.)
- Strategija socijalne skrbi za starije osobe u RH (2014. - 2016.)
- Pravilnik o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga

Pri izradi Socijalnog plana i određivanju županijskih prioriteta vodilo se računa o usklađenosti s EU strateškim okvirom razvoja Europa 2020, posebno u dijelu smjernica za uključiv rast i borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti kako bi se omogućilo sufinanciranje razvoja socijalnih usluga putem strukturnih EU fondova.

U procesu socijalnog planiranja, Dubrovačko-neretvanskoj županiji pružena je podrška u sklopu projekta Instrumenta prepristupne pomoći (IPA) "Podrška sustavu socijalne skrbi u procesu daljnje deinstitutionalizacije socijalnih usluga", kojeg provodi Ministarstvo socijalne politike i mladih. U okviru projekta osnovana je Glavna radna skupina i proširena Radna

skupina za socijalno planiranje u čijem su članstvu većinom bili predstavnici stalnih županijskih tijela i Savjeta za socijalnu skrb. U razdoblju od ožujka 2013. do travnja 2014. godine održan je niz radionica i konzultativnih sastanaka na kojima je raspravljano i mapirano stanje mreže socijalnih usluga na području županije. Prikupljeni su podaci o dostupnim uslugama u županiji, procijenjene su potrebe za socijalnim uslugama prema korisničkim skupinama te utvrđeni prioriteti razvoja socijalnih usluga za razdoblje do 2016. Objedinjeni su podaci o socijalnim uslugama i novčanim naknadama na području županije u excel radnim listovima te je predložen sustav prikupljanja podataka sa zadanim kategorijama usluga, pružatelja i korisnika kako bi se olakšalo vođenje baze podataka iz raznorodnih izvora i omogućilo ujednačeno praćenje dostupnih socijalnih usluga po županijama i osigurao temelj za daljnje planiranje razvoja mreže usluga.

Posebno je razrađena operativna razina kroz oblikovanje jednogodišnjeg Akcijskog plana aktivnosti za 2014. godinu kojeg je Skupština usvojila 16. prosinca 2013. godine. Definirani su nositelji aktivnosti, pružatelji usluga, izvori financiranja kao i nadležni za praćenje provedbe pomoću zadanih pokazatelja uspješnosti.

Izrađen je sustav praćenja, vrednovanja i izvještavanja o provedbi planiranih mjera koji prati format baze podataka i akcijskih planova za jednogodišnja razdoblja.

3. Vizija razvoja

Naša vizija je izgrađeno partnerstvo s korisnikom i lokalnom zajednicom, koje omogućava pružanje socijalne usluge najviših standarda, dostupnih svim skupinama korisnika, prilagođenih individualnim potrebama, a u svrhu dostojanstvenog i sigurnog života.

4. Misija županijskog sustava socijalne skrbi

Kao stručnjaci u socijalnoj skrbi imamo misiju umrežiti sve potencijale, usmjeriti znanje, iskustvo i sposobnosti na pomaganje potrebitim skupinama kako bi se što brže i kvalitetnije integrirali u zajednicu i osjećali se sigurnima.

5. Načela

U planiranju i pružanju socijalnih usluga u Dubrovačko-neretvanskoj županiji osobito poštujemo sljedeća načela i vrijednosti:

Načelo pravodobnosti i planiranja i pružanja usluga temeljenih na dokazima

Sve usluge je potrebno kvalitetno isplanirati te postaviti rokove izvedbe kako bi usluge mogle biti pravilno usmjerene. Pri tome je potrebno voditi računa o preventivnim programima. Pravodobnim uočavanjem potreba korisnika osiguravamo pružanje socijalnih usluga koje će pridonijeti kvalitetnom socijalnom uključivanju u lokalnoj zajednici .

1. Informiranost i dostupnost

Sve usluge, planovi i moguća rješenja moraju biti dostupni korisnicima na razne načine a informacije o dostupnim uslugama treba širiti putem javnih predavanja i kroz medije javnog priopćavanja. Korisnicima bi trebale biti dostupne socijalne usluge u vlastitim domovima i u lokalnoj zajednici, odnosno izvaninstitucijski oblici skrbi s ciljem poboljšanja kvalitete života korisnika.

2. Načelo individualizacije

Svakom se korisniku treba pristupiti individualno vodeći računa o specifičnosti njegovih potreba te pružati usluge u skladu s njegovim potrebama.

3. Načelo poštivanja ljudskih prava, tajnosti i zaštite osobnih podataka

Podaci koje pojedini korisnik iznosi duboko su osobni i njihov sadržaj treba ostati zaštićen.

4. Načelo partnerstva i socijalne solidarnosti

Pristup rješavanju bilo kojeg problema lakši je i provodljiviji ukoliko se provodi u partnerstvu na bilo kojoj razini. U suradnji s ustanovama, udrugama, građanima i korisnicima razvijamo učinkovite socijalne usluge koje će biti dostupne svim skupinama korisnika na cijelom području DNŽ.

5. Načelo evaluacije (konstruktivna kritika i evaluacija)

Nakon pružene usluge od velikog je značenja povratna informacija krajnjeg korisnika, njegovo zadovoljstvo pruženom uslugom, kao i kritika, ali i pohvala.

1. Strateški ciljevi

Strateško planiranje razvoja socijalnih usluga u županiji započelo je 2013. godine i nastavljeno tijekom 2014. godine kroz suradnju županijskog Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb, Savjeta za socijalnu skrb i drugih dionika na području socijalne skrbi koji su sudjelovali u radu. Za naredno razdoblje do 2016. godine odabrani su sljedeći strateški ciljevi:

1. Jačati partnerske odnose s korisnicima i suradničkim organizacijama.
2. Osigurati učinkovito korištenje raspoloživih financijskih i ljudskih resursa.
3. Ulagati u razvoj stručnih kapaciteta u partnerskim organizacijama uključenim u provođenje Socijalnog plana.
4. Provoditi usluge prilagođene individualnim potrebama osoba kojima je onemogućeno puno i djelotvorno sudjelovanje u društvu, usmjeravajući se na usluge prevencije i rehabilitacije, pružane u zajednici i razvijene u skladu sa standardima kvalitete.

7. Opći prikaz Dubrovačko-neretvanske županije

7.1. Položaj i teritorijalno-administrativni ustroj

Dubrovačko-neretvanska županija obuhvaća područje od 1.781,00 km² (3,14% teritorija Republike Hrvatske) s 122.568 stanovnika (2,88% ukupnog stanovništva Republike Hrvatske) (Tablica 1).

Dubrovačko-neretvanska županija najjužnija je od 7 županija koje izlaze na Jadransko more. Zbog granice s Bosnom i Hercegovinom kod Neuma, županija je podijeljena u dva dijela. Dubrovačko-neretvanska županija ima kopnenu i morsku granicu s Bosnom i Hercegovinom i Crnom Gorom. Ova županija također ima i 7490 km² morske površine (od ukupno 31.067 km² mora Republike Hrvatske tj. oko 24%). Dubrovačko-neretvanska

županija 14. je županija prema broju stanovnika, a 15. prema površini u odnosu na ostale Hrvatske županije.

2011. godine 64% stanovništva živjelo u pet najvećih gradova u županiji (tablica 2).

Dubrovačko-neretvanska županija osnovana je 29. prosinca 1992. godine, donošenjem Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj ("Narodne novine" br. 90/92). Danas, nakon dviju izmjena i dopuna spomenutog Zakona, sastoji se od 5 gradova. Stanovništvo tih gradova prikazano je u Tablici 2. Uz navedenih 5 gradova, županija ima i 17 općina te 230 naselja.¹

Tablica 1: Područje, gradovi i općine u Dubrovačko-neretvanskoj županiji

Površina ¹⁾ , km ²	Broj stanovnika	Broj stanovnika na km ²	Broj gradova	Broj općina	Broj naselja
1.781	122.568	68,82	5	17	230

Izvor: Popis stanovništva iz 2011, Državni zavod za statistiku (DZS)

7.2. Demografske značajke

7.2.1. Stanovništvo prema dobi, spolu i teritorijalnoj rasprostranjenosti

U Dubrovačkoj-neretvanskoj županiji živi 2,88% stanovništva Republike Hrvatske, od čega 62.947 žena (52%) i 59.621 muškarac (48%), a prema popisu stanovništva iz 2011. godine.

1) Podaci Državne geodetske uprave (izračunani iz grafičke baze podatak aslužbene evidencije prostornih jedinica), stanje 31. ožujka 2011.

Najviše stanovnika živi u gradu Dubrovniku, a od općina najviše stanovnika imaju Konavle (8.577). Najmanje stanovnika živi u općini Janjina (551).

Između zadnja dva popisa stanovništva (od 2001. do 2011. godine), broj stanovnika Dubrovačko-neretvanske županije nije se bitno promijenio (Tablica 2 i Slika 1). Slika 1 prikazuje raspodjelu stanovništva prema dobnim skupinama u 2001. i 2011. godini. Iz Slike je vidljivo da se od 2001. godine broj djece i mladih te udio stanovništva radne dobi (0-44) smanjio za 5.817 osoba, odnosno za 9,1%. Najveći porast u razdoblju između 2001. i 2011. zabilježen je u dobnim skupinama od 55-64, te iznosi oko 24% i od 75-84 te iznosi oko 30%. Prosječna dob stanovništva u županiji 2011. godine bila je 41,5 godina, što je jednako prosječnoj dobi za Hrvatsku od 41,7 godina. No kao što je slučaj i u mnogim drugim županijama, stanovništvo je sve starije, što ukazuje na činjenicu da se broj stanovnika radne dobi smanjuje te da raste potreba za socijalnim i zdravstvenim uslugama namijenjenima starijem stanovništvu. Popis stanovništva iz 2011. godine pokazuje da je udio stanovništva u dobnoj skupini 65+ u Hrvatskoj po prvi put veći od udjela djece u dobi od 0 do 14 godina, i to 17.7% naspram 15.2%. Mogli bismo zaključiti da obrazac sve starijeg stanovništva u Dubrovačko-neretvanskoj županiji odražava demografske trendove u Hrvatskoj.

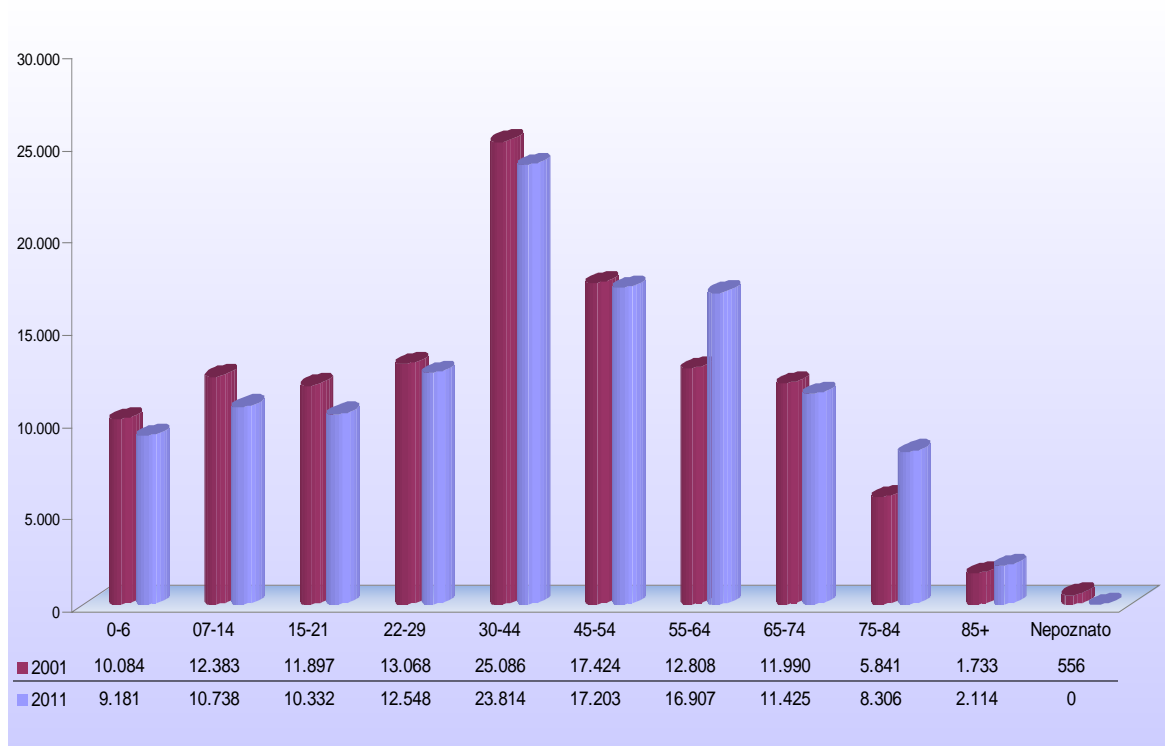
Tablica 2: Raspodjela stanovništva po gradovima i općinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji i ukupan broj stanovnika županije u 2001. i 2011.godini

Ime grada / općine	Broj stanovnika u 2001. g.	Broj stanovnika u 2011. g.
GRADOVI		
Dubrovnik	43.770	42.615
Korčula	5.889	5.663
Metković	15.384	16.788
Opuzen	3.242	3.254
Ploče	10.834	10.135
OPĆINE		
Blato	3.680	3.593
Dubrovačko primorje	2.216	2.170
Janjina	593	551
Konavle	8.250	8.577
Kula Norinska	1.926	1.748
Lastovo	835	792
Lumbarda	1.221	1.213
Mljet	1.111	1.088
Orebić	4.165	4.122
Pojezerje	1.233	991
Slivno	2.078	1.999
Smokvica	1.012	916
Ston	2.605	2.407

Trpanj	871	721
Vela Luka	4.380	4.137
Zažablje	912	757
Župa dubrovačka	6.663	8.331
Ukupan broj stanovnika u Dubrovačko-neretvanskoj županiji	122.870	122.568

Izvor: Državni zavod za statistiku (Kontingenti stanovništva po gradovima/općinama, popis 2001, popis 2011).

Slika 1: Stanovništvo Dubrovačko-neretvanske županije prema dobnim skupinama 2001. i 2011. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku, podaci iz popisa stanovništva iz 2001. i 2011. godine podijeljeni prema dobnim skupinama

7.2.2. Značajke kućanstava

Prvi rezultati popisa stanovništva iz 2011. godine ukazuju na povećanje ukupnog broja kućanstava u županiji s 39.178 (prema popisu stanovništva iz 2001. g.) na 41.678 u 2011. godini (Tablica 3), dakle za 2500 kućanstava. Od ukupnog broja kućanstava, 41.636 su privatna kućanstva, a 42 su institucionalna kućanstva. Institucionalno kućanstvo obuhvaća osobe za čiji smještaj i ishranu skrbi neka ustanova. To su u pravilu kućanstva koja je osnovala pravna ili fizička osoba radi dugotrajnog udomljavanja i zbrinjavanja određene skupine ljudi.

Tablica 3: Stanovništvo Dubrovačko-neretvanske županije i stanovništvo Republike Hrvatske prema podjeli na privatna i institucionalna kućanstva

	Dubrovačko-neretvanska županija	Republika Hrvatska
Ukupan broj stanovnika	122.568	4.284.889
Ukupno kućanstava	41.678	1.520.151

Privatna kućanstva	41.636	1.519.038
Institucionalna kućanstva	42	1.113
Broj osoba u institucionalnim kućanstvima	940	38.576

Izvor: Državni zavod za statistiku, popis stanovništva iz 2011. godine (Institucionalna kućanstva prema broju članova, Privatna kućanstva prema tipu i broju članova)

Prema zadnjem popisu stanovništva 2011.godine, u Dubrovačko-neretvanskoj županiji je bilo 9538 jednočlanih kućanstava, 10093 dvočlana kućanstva, 7802 tročlana kućanstva, 7532 četveročlana kućanstva, 3827 peteročlanih kućanstava, 1681 šesteročlanih kućanstava i 1181 kućanstava sa 7 i više članova, dok je 10 godina ranije bilo 7553 jednočlanih kućanstava, 8643 dvočlanih kućanstava, 7033 tročlanih kućanstava, 8470 četveročlanih kućanstava, 4362 peteročlanih kućanstava, 1901 šesteročlanih kućanstava i 1163 kućanstava s 7 ili više članova.

Tablica 4: Udio privatnih kućanstava prema broju članova u Dubrovačko-neretvanskoj županiji županiji i u Hrvatskoj u 2001. godini, te privatnih kućanstava u Hrvatskoj u 2011. godini (u %)

	Dubrovačko-neretvanska županija 2001.g.	Dubrovačko-neretvanska županija 2011.g.	Hrvatska 2001.g.	Hrvatska 2011.g.
Jednočlana	19,3	22,9	20,8	24,6
Dvočlana	22,0	24,2	23,6	25,6
Tročlana	17,9	18,7	19,0	18,8
Četveročlana	21,6	18,0	20,6	17,3
Peteročlana	11,1	9,1	9,2	8,0
Šesteročlana	4,8	4,0	4,3	3,5
Sedam i više članova	2,9	2,8	2,5	2,2
Prosječan broj članova kućanstva	3,1	2,9	3,0	2,8

Izvor: Državni zavod za statistiku, podaci iz popisa stanovništva iz 2001. i 2011. godine te vlastiti izračuni

Prosječan broj članova kućanstva za Dubrovačko-neretvansku županiju i u 2001. godini i u 2011. bio je svega 0,1% viši od državnog prosjeka, s tim da je prosječan broj članova za manja kućanstva do tri člana veći od državnog prosjeka a udio kućanstava s četiri i više članova je veći od državnog prosjeka (Tablica 4).

U popisu 2011. institucionalna kućanstva rasčlanjuju se na: obrazovne institucije, zdravstvene i institucije za skrb, institucije za umirovljenike ili starije osobe, vojne institucije, vjerske institucije i ostale institucije (Tablica 5).

Tablica 5: Broj članova institucionalnih kućanstava u Hrvatskoj i Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema veličini ustanove u 2011. godini

	Ukupno	Broj članova institucionalnoga kućanstva										
		Manje od 10	10 – 19	20 – 29	30 – 39	40 – 49	50 – 99	100 – 149	150 – 199	200 – 249	250 – 299	300 i više
Republika Hrvatska												
Broj kućanstava	1.113	353	323	146	75	46	88	23	23	10	10	16
Broj osoba	38.576	1.937	4.608	3.374	2.529	2.039	6.244	2.754	4.053	2.327	2.695	6.016
Dubrovačko-neretvanska županija												
Broj kućanstava	42	20	5	4	6	3	5	1	-	-	-	-
Broj osoba	940	94	71	101	200	45	319	110	-	-	-	-

Izvor: podaci Državnog zavoda za statistiku, prvi rezultati popisa stanovništva iz 2011. godine (Institucionalna kućanstva prema broju članova, popis 2011.)

Iz prvih rezultata popisa stanovništva iz 2011. godine još nije dostupna rasčlamba prema vrsti institucionalnih kućanstava. Također, za ostala manja institucionalna kućanstva još nije moguće utvrditi je li riječ o obiteljskim domovima, udomiteljskim obiteljima, vjerskim ili obrazovnim ustanovama.

7.2.3. Značajke obitelji

U desetogodišnjem razdoblju između dva popisa stanovništva (2001. i 2011.) povećao se broj obitelji, ali se smanjio broj djece u županiji (Tablica 6). Valja napomenuti da je u navedenom razdoblju zabilježen porast broja jednoroditeljskih obitelji i broja djece u takvim obiteljima.

Tablica 6: Obitelji prema tipu obitelji i broju djece u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2001. i 2011. godini.

Vrsta obitelji		Ukupno u 2001.	Ukupno u 2011.
Ukupno obitelji	Broj obitelji	33.604	34.267
Obitelji s djecom	Broj obitelji	25.722	25.221
	Broj djece	46.962	43.861
Bračni i izvanbračni par s djecom	Broj obitelji	20.470	19.133
	Broj djece	39.363	35.218

Bračni par i izvanbračni par bez djece	Broj obitelji	7.882	9.046
Majka s djecom	Broj obitelji	4.303	5.072
	Broj djece	6.175	7.269
Otac s djecom	Broj obitelji	949	1.016
	Broj djece	1.424	1.374

Izvor: Državni zavod za statistiku, rezultati popisa stanovništva iz 2011., Obitelji s djecom prema tipu obitelji i broju djece prema starosti, Obitelji prema tipu i broju članova i Obitelji prema tipu obitelji i broju djece prema starosti, po županijama, popis 2001, Kućanstva prema obiteljskom sastavu i obiteljska kućanstva prema broju članova po osnovi korištenja stana, po gradovima/općinama popis 2001.

Prema podacima iz popisa 2011. od ukupno 25.221 obitelji s djecom, nešto više od polovice obitelji imaju djecu koja se školuju. Ukupno u tim obiteljima živi 21.439 djece koja se školuju, za koje treba planirati odgovarajuće socijalne usluge (Tablica 7).

Tablica 7: Obitelji s djecom prema tipu obitelji i broju djece koja se školuju u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2011. godini.

Tip obitelji		Ukupno u 2011.
Obitelji s djecom	Ukupan broj obitelji s djecom	25.221
	Ukupan broj obitelji s djecom koja se školuju	13.171
Bračni par s djecom	Broj obitelji	18.685
	Broj obitelji s djecom koja se školuju	10.775
	Broj djece koja se školuju	18.003
Izvanbračni par s djecom	Broj obitelji	448
	Broj obitelji s djecom koja se školuju	203
	Broj djece koja se školuju	297
Majka s djecom	Broj obitelji	5.072
	Broj obitelji s djecom koja se školuju	1.836
	Broj djece koja se školuju	2.645
Otac s djecom	Broj obitelji	1.016
	Broj obitelji s djecom koja se školuju	357
	Broj djece koja se školuju	494

Izvor: Državni zavod za statistiku, rezultati popisa stanovništva; Obitelji s djecom prema tipu obitelji, ukupnom broju djece i broju djece koja se školuju, popis 2011.

7.3 Gospodarstvo

Prema posljednjim relevantnim podacima Državnog zavoda za statistiku, bruto domaći proizvod (BDP) Dubrovačko-neretvanske županije u 2011. godini iznosio je 8.932 milijuna kuna, odnosno 1.202 milijuna eura, čime je ostvareno 2,7 posto hrvatskog BDP-a.

Prosječni BDP po stanovniku u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2011. godini iznosio je 72.905 kuna ili 9.807 eura, što je za 5 posto manje od prosječnog BDP-a po stanovniku Republike Hrvatske.

Tablica 8: Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku i Dubrovačko-neretvansku županiju u 2011. godini, prema trenutačnim cijenama

Godina	Područje	Bruto domaći prouzvod u mil EUR	Udio u BDP-u zemlje (Republika Hrvatska = 100)	BDP po glavi stanovnika, u EUR-ima	Indeks po županiji (Republika Hrvatska = 100)
2007. ²	Dubrovačko-neretvanska županija	1.275	2,9	10.112	103,4
	Republika Hrvatska	43.390	100	9.775	100
2008.	Dubrovačko-neretvanska županija	1.340	2,8	10.569	98,6
	Republika Hrvatska	47.543	100	10.718	100
2009.	Dubrovačko-neretvanska županija	1.271	2,8	9.967	98,6
	Republika Hrvatska	44.781	100	10.108	100
2010.	Dubrovačko-neretvanska županija	1.248	2,8	9.761	97,1
	Republika Hrvatska	44.441	100	10.057	100
2011. ³	Dubrovačko-neretvanska županija	1.202	2,7	9.807	95
	Republika Hrvatska	44.220	100	10.325	100

Izvor: Državni zavod za statistiku; Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku, NKPJS – 2. razina i županije u 2011. godini

² 2007- 2010 godina - Prosjek ukupnog stanovništva Republike Hrvatske na temelju procjene broja stanovnika iz podataka Popisa 2001.

³Prosjek ukupnog stanovništva Republike Hrvatske na temelju procjene broja stanovnika iz podataka Popisa 2011.

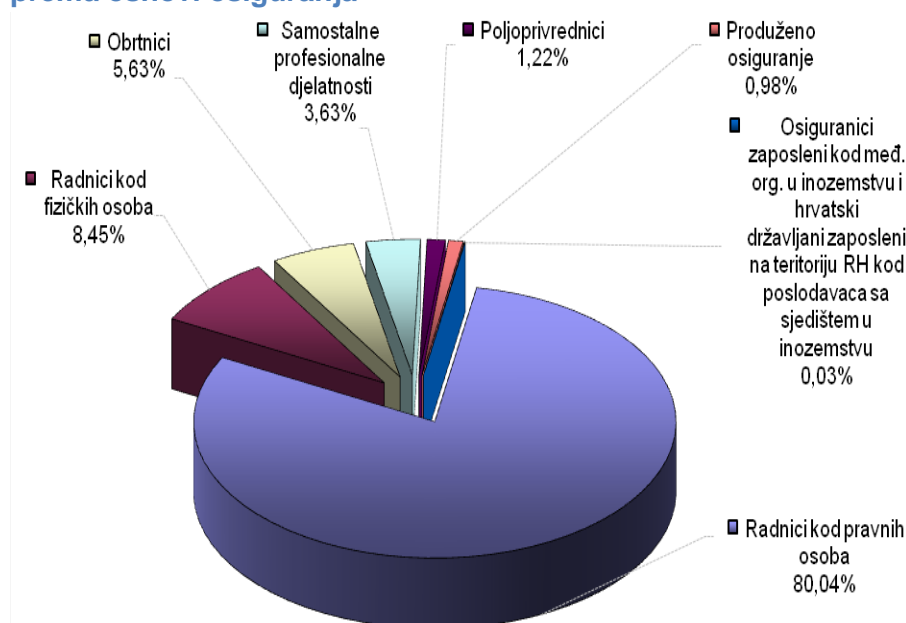
7.4. Zaposlenost

7.4.1 Struktura zaposlenih osoba

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, na dan 31. ožujka 2014. godine, Dubrovačko-neretvanska županija imala je 47.570 ekonomski aktivnih stanovnika (radne snage)⁴. U ukupnom broju zaposlenih u Republici Hrvatskoj (1.387.802), županija je sudjelovala s udjelom od 2,7%.⁵

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, na dan 31. ožujka 2014. godine, bilo je ukupno **37.647 osiguranika obaveznog mirovinskog osiguranja**, što je za 4,8% manje nego u istom razdoblju prethodne godine kada je bilo 39.529 osiguranika.⁶ Od ukupnog broja osiguranika, 37.277 je osigurano s osnove zaposlenja. Najveći udio u ukupnoj strukturi osiguranika čine zaposlenici kod pravnih osoba – 80,04% (30.132 osobe), nakon čega slijede zaposleni kod fizičkih osoba - 8,45% (3.183), obrtnici s 5,63% (2.120) i samostalne profesionalne djelatnosti s udjelom od 3,63% (1.368). Najmanji udio čine poljoprivrednici s 1,22% (461), te osiguranici zaposleni kod međunarodnih organizacija u inozemstvu i hrvatski državljani zaposleni na teritoriju RH kod poslodavaca sa sjedištem u inozemstvu s udjelom od 0,03% (13 osiguranika). 370 osoba je osigurano na produženo osiguranje, te tim brojem čine 0,98% od ukupnog broja obveznika obaveznog mirovinskog osiguranja (Slika 2).

Slika 2: Doprinosi za mirovinsko osiguranje u Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema osnovi osiguranja

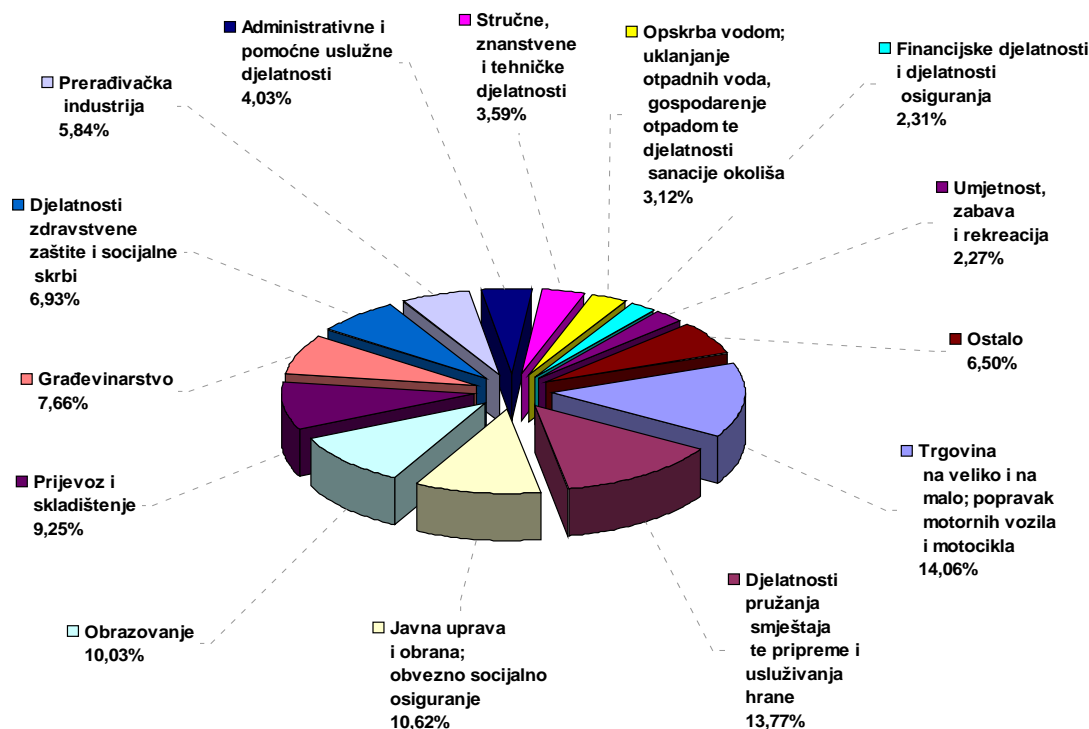
Izvor: Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje godina XII., broj 1/2014. Osiguranici prema županijama i osnovama osiguranja, stanje 31. ožujka 2014.

⁴podaci: HZZ, Područni ured Dubrovnik, Mjesečni statistički bilten za ožujak 2014, broj 257 i Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, godina XII., broj 1/2014.

⁵Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, godina XII., broj 1/2014., Osiguranici prema županijama i osnovama osiguranja; Stanje: 31. ožujka 2014.

⁶Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, godina XI., broj 1/2013., Osiguranici prema županijama i osnovama osiguranja; Stanje: 31. ožujka 2013.

Slika 3: Zaposleni prema sektoru djelatnosti

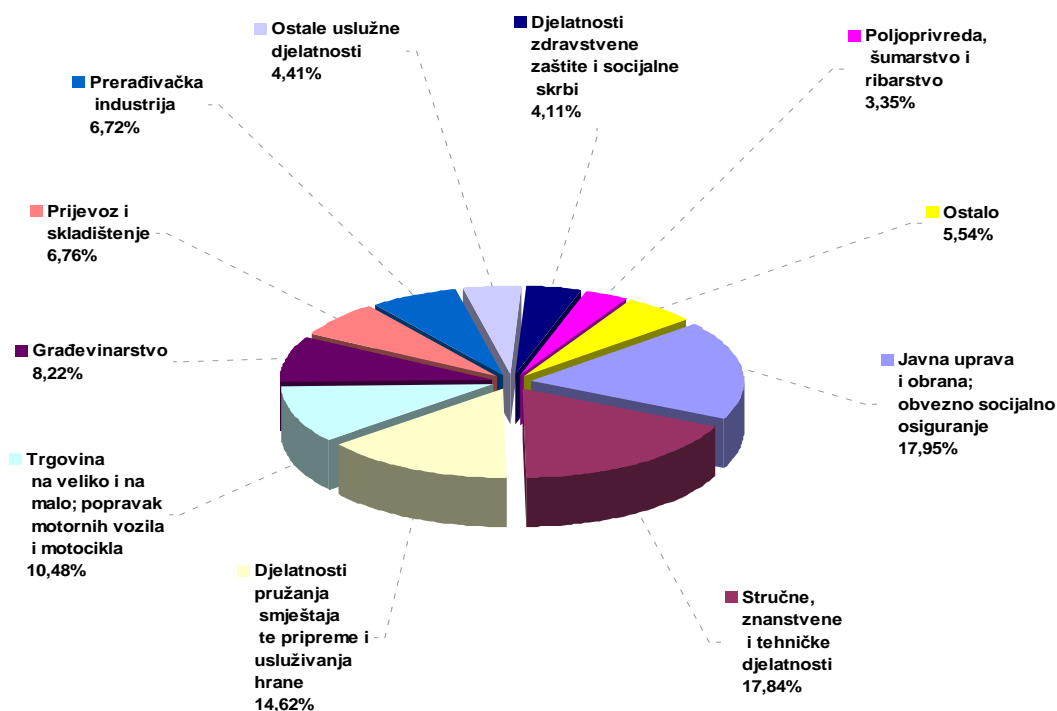

Izvor: Državni zavod za statistiku, Zaposleni prema područjima djelatnosti i po županijama, zaposleni u pravnim osobama prema spolu i NKD-u, stanje 31. ožujka 2012.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku (DZS) o zaposlenima po područjima djelatnosti, najviše radnika u pravnim osobama, bilo je zaposleno u području djelatnosti trgovine na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla (14,06%), djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (13,77%), javnoj upravi i obrani; obvezno socijalno osiguranje (10,62%), obrazovanju (10,03%), prijevozu i skladištenju (9,25%), građevinarstvu (7,66%), djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (6,93%), prerađivačkoj industriji (5,84%), administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (4,03%), stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (3,59%).

Najmanji je broj radnika zaposlen u djelatnosti informacija i komunikacija (1,85%), ostalim uslužnim djelatnostima (1,30%), opskrbi električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom (1,23%), poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu (1,19%), poslovanju nekretninama (0,64%) i rudarstvu i vađenju (0,30%).

Slika 4: Zaposleni u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija

Izvor: Državni zavod za statistiku, Statistička izvješća 1502 – Zaposlenost i plaće; Zaposleni u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija prema NKD-u 2007. i spolu, stanje 31. ožujka 2012.

U obrtu i slobodnim djelatnostima, najveći je broj radnika bio zaposlen u području djelatnosti javne uprave i obrane; obvezno socijalno osiguranje (17,95%), stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (17,84%), djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (14,62%), trgovini na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla (10,48%), građevinarstvu (8,22%), prijevozu i skladištenju (6,76%), prerađivačkoj industriji (6,72%), ostalim uslužnim djelatnostima (4,41%), djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (4,11%), poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu (3,35%), te administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (1,66%), dok je udio zaposlenih u ostalim djelatnostima u manjem ili neznatnom broju (Slika 4).

7.4.2. Plaće

Prema Državnom zavodu za statistiku, prosječna mjesečna neto plaća osoba zaposlenih u pravnim osobama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2011. godini iznosila je 5.348 kuna, dok je prosječna plaća u Hrvatskoj iznosila 5.429 kuna.

Tablica 9: Prosječne mjesečne bruto i neto plaće zaposlenih po NKD-u 2007.; po spolu i po županijama, prosjek 2011.

	Prosječne bruto plaće po zaposlenome, kune			Prosječne neto plaće po zaposlenome, kune		
	ukupno	muškarci	žene	ukupno	muškarci	žene
Republika Hrvatska	7.772	8.140	7.325	5.429	5.675	5.130

Dubrovačko-neretvanska županija	7.555	7.965	7.058	5.348	5.610	5.031
---------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Izvor: Državni zavod za statistiku; Statistička izvješća 1502 Zaposlenost i plaće u 2012

7.4.3. Nezaposlenost

Stopa nezaposlenosti po županijama, godišnji prosjek 2011., 2012. i 2013.

Za izračunavanje stope nezaposlenosti po županijama korišteni su podaci o osiguranicima mirovinskog osiguranja evidentiranim u Hrvatskome zavodu za mirovinsko osiguranje kao zaposlenim osobama, te podaci o nezaposlenim osobama evidentiranim u Hrvatskome zavodu za zapošljavanje. **Prema tim podacima prosječna stopa nezaposlenosti na državnoj razini iznosila je 19,3%, dok je u Dubrovačko-neretvanskoj županiji iznosila 16,1%, što je 3,2% manje od državnog prosjeka i 0,8% više u odnosu na 2012. godinu, te 1,3% više od 2011. godine, kada je iznosila 14,8%.⁷**

Slika 5: Stopa nezaposlenosti

Prosječan broj nezaposlenih osoba u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini je bio 8025. U odnosu na 2012. godinu (7.579), došlo je do povećanja prosječnog broja nezaposlenih osoba u županiji za 5,9%.

S obzirom na strukturu nezaposlenosti po županijama prema spolu, u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, kao i u većini županija u Hrvatskoj, veći je udio nezaposlenih žena, te je njihov udio u ukupnom broju nezaposlenih, krajem 2013. godine, činio 53,7%, naspram 46,3% evidentiranih nezaposlenih muškaraca. Krajem 2013. godine, Dubrovačko-neretvanska županija imala je podjednak udio nezaposlenih mladih u dobi od 24 godine

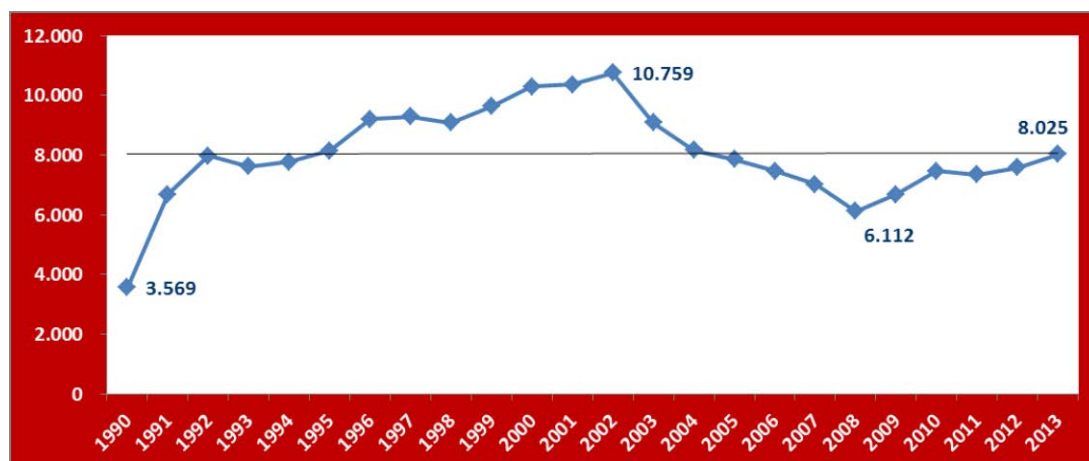
⁷Hrvatski zavod za zapošljavanje, Godišnjak 2013., Zagreb, travanj 2014. i HZZ, Godišnjak 2012., travanj 2013.

(19%) kao i većina županija u Hrvatskoj. Međutim, Dubrovačko-neretvanska županija je uz Splitsko-dalmatinsku županiju, jedna je od dvije županije s najvišim udjelom stručnih osoba, odnosno onih koje imaju završeno srednje, više ili visoko obrazovanje u ukupnom broju nezaposlenih, te je njihov udio krajem 2013. godine činio 83,8% od ukupnog broja nezaposlenih.⁸

Prema mjesečnim kretanjima, najveći je broj nezaposlenih osoba s područja Dubrovačko-neretvanske županije evidentiran u veljači, odnosno, 9.981 nezaposlena osoba, a najmanji u kolovozu, 6.050 nezaposlenih. Analizirajući kretanje broja nezaposlenih po mjesecima i dalje je prisutan utjecaj sezonskog karaktera gospodarstva.

Gledajući kretanje od 1990. godine pa do kraja 2013. godine, trend prosječne nezaposlenosti je bio u usponu do 2002. g. kada je dosegla najveći broj od 10.759 osoba, a nakon te godine broj je u stalnom padu. Zbog ekonomske krize trend je od 2008. ponovno uzlazan. U 2013. godini prosječna nezaposlenost je negdje na razini 2005. godine i kreće se oko 8.000 nezaposlenih osoba.⁹

Slika 6: Kretanje prosječnog broja nezaposlenih osoba po godinama na području Dubrovačko-neretvanske županije

Krajem ožujka 2014. godine u HZZ Područnom uredu Dubrovnik evidentirane su 10.293 nezaposlene osobe.¹⁰ U usporedbi s istim mjesecom 2013. godine broj nezaposlenih je bio veći za 6,3%. Prema strukturi nezaposlenih, u ukupnom broju bilo je 5607 žena, ili 54,5% ukupnog broja nezaposlenih osoba, što je 6,4% više nego godinu dana ranije, a nezaposlenih muškaraca je bilo 4686 ili 6,1% više.

Promatrano prema razini obrazovanja, struktura nezaposlenih bila je sljedeća: najviše nezaposlenih završilo je trogodišnje srednjoškolsko obrazovanje (KV i VKV radnici) s udjelom od 38,1% u ukupnom broju nezaposlenih, zatim slijede radnici sa srednješkolskim zanimanjima u trajanju od 4 i više godina s udjelom od 28,5%, s osnovnom školom 14,8%, sa fakultetom, akademijom, magisterijem i doktoratom 7,4%, te sa višom školom, prvim stupnjem fakulteta i stručnim studijem 6,2%, s gimnazijom 3,8%, dok je bez škole ili nezavršene osnovne škole 1,1% od ukupnog broja nezaposlenih.

⁸Hrvatski zavod za zapošljavanje, Godišnjak 2013., Zagreb, travanj 2014.

⁹HZZ, PU Dubrovnik, Statistički godišnjak 2013, Dubrovnik, travanj 2014.

¹⁰HZZ, Područni ured Dubrovnik, Mjesečni statistički bilten za ožujak 2014, broj 257

Od ukupnog broja nezaposlenih, 1.010 osoba (9,8%) bilo je bez prethodnog radnog iskustva. Tijekom ožujka evidentirano je 536 novo prijavljenih nezaposlenih osoba, a zaposleno je ukupno 743 osobe iz evidencije HZZ-a na temelju radnog odnosa, što je 23% više nego u istom mjesecu prethodne godine. Prijavljeno je 576 slobodnih radnih mjesta, što je 15,7% manje u odnosu na ožujak 2013. godine. Novčanu naknadu je koristilo 1.695 nezaposlenih osoba, što je smanjenje od 18,7% u odnosu na ožujak 2013. godine.

U okviru ukupne nezaposlenosti posebno mjesto zauzimaju radno sposobne osobe s invaliditetom, kao i osobe s otežanim faktorom zapošljavanja (OFOZ-i). U ukupnom broju nezaposlenih na dan 31. prosinca 2013. godine na evidenciji je bilo 96 osoba s invaliditetom (9 invalida domovinskog rata, 7 vojnih invalida, 5 invalida rada, 42 kategorizirane mlade osobe i 33 osobe koje su svrstane u kategoriju ostali invalidi), što je za 21 osobu više u odnosu na stanje krajem 2012. godine. Većinu osoba s invaliditetom čine muškarci (69,8%). Među evidentiranim nezaposlenim osobama nalazilo se i 329 osoba s otežanim faktorom zapošljavanja i to najviše njih sa kroničnim oboljenjima, uz veći udio žena (58,9%). Tijekom 2013. godine zaposleno je 46 osoba s invaliditetom iz evidencije HZZ-a.

U ukupnom broju nezaposlenih krajem 2013. godine bilo je 9,4% razvojačenih hrvatskih branitelja, odnosno 891 (Dubrovnik 384, Korčula 120, Lastovo 6, Metković 318 i Ploče 63 osobe) što je u odnosu na isto prošlogodišnje razdoblje za 0,5% više.¹¹ U ožujku 2014. godine, bilo je evidentirano ukupno 995 nezaposlenih hrvatskih branitelja. Tijekom 2013. godine zaposleno je 450 hrvatskih branitelja s evidencije HZZ-a.¹²

Putem mjera iz Nacionalnog plana poticanja zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu (s produženom primjenom u 2013. godini), tijekom 2013. godine 1.013 nezaposlenih osoba bilo je novo-uključeno u programe aktivne politike zapošljavanja, dok je ukupno bilo 1.217 korisnika, što je 15,2% od ukupnog prosječnog broja nezaposlenih osoba.

Broj korisnika prema vrstama mjera aktivne politike zapošljavanja:

- potpore za zapošljavanje: ukupno 287 (218 novouključeni)
- potpore za samozapošljavanje: ukupno 230 (203 novouključeni)
- potpore za usavršavanje: 0
- obrazovanje nezaposlenih: ukupno 80 (63 novouključeni)
- stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa: ukupno 339 (263 novouključenih)
- javni radovi: ukupno 276 (261 novouključeni)
- potpore za očuvanje radnih mjesta 5 (svi novouključeni)¹³

7.5. Mirovine

¹¹HZZ, PU Dubrovnik, Statistički godišnjak 2013, Dubrovnik, travanj 2014

¹²HZZ, Godišnjak 2013

¹³Hrvatski zavod za zapošljavanje, Godišnjak 2013., Zagreb, travanj 2014.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje¹⁴, 31. ožujka 2014. godine, prosječan iznos mirovine umanjene za porez i prirez, za korisnike starosnih, invalidskih i obiteljskih mirovina u Dubrovačko-neretvanskoj županiji iznosio je 2.465,11 kn, dok je iznos prosječne mirovine u Hrvatskoj 2.380,93 kn.

Krajem ožujka 2014.godine bilo je ukupno 27.902 korisnika starosnih, obiteljskih i invalidskih mirovina, i 37.647 osiguranika obaveznog mirovinskog osiguranja. Navedenom broju umirovljenika u županiji, treba pribrojiti i primatelje mirovina kojima su mirovine dodijeljene po posebnim zakonima (branitelji domovinskog rata – 2.362 korisnika, pripadnici oružanih snaga i policije - 214, te HVO 55 korisnika).¹⁵

7.6. Novčane naknade / prava iz sustava socijalne skrbi

Jedinice regionalne samouprave (županije) te jedinice lokalne samouprave (gradovi i općine) svojim građanima pružaju više vrsta novčanih naknada u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, vlastitim regulatornim okvirom i fiskalnim sposobnostima. Prema Zakonu o socijalnoj skrbi, pravo na naknadu za troškove stanovanja i naknadu za troškove ogrjeva odobravaju i podmiruju jedinice lokalne i regionalne samouprave korisnicima zajamčene minimalne naknade, koju odobravaju centri za socijalnu skrb.

Standardne lokalne naknade uključuju još pomoć obiteljima s djecom u subvencioniranju obrazovanja i prijevoza, stambene subvencije, jednokratne pomoći potrebitim obiteljima, pomoć umirovljenicima, prehranu u pučkim kuhinjama, sufinanciranje lokalnih organizacija civilnog društva i ostale novčane pomoći iznad zakonskog standarda ovisno o potrebama i proračunskim mogućnostima.

Tablica 10 prikazuje izvršenje proračuna za socijalne programe u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2012. godini podijeljene prema vrsti prava / naknada i prema izvoru financiranja.

Tablica 10: Prava u nadležnosti regionalnih i lokalnih jedinica samouprave za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti – sredstva utrošena za socijalne programe u Dubrovačko-neretvanskoj županiji 2012. godine

VRSTE PRAVA	JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE / GRADOVI I OPĆINE / Utrošena sredstva u 2012. (u kunama)	JEDINICE REGIONALNE SAMOUPRAVE / ŽUPANIJE / Utrošena sredstva u 2012. (u kunama)
Pomoć za opremu novorođenog djeteta	2.622.695	0,00
Materijalne pomoći za predškolsku djecu	22.482.014	0,00

¹⁴Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, godina XII., broj 1/2014.Osiguranici prema županijama i osnovama osiguranja; Stanje: 31. ožujka 2014.

¹⁵Izvor: Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, godina XII., broj 1/2014.; Korisnici mirovina prema vrstama mirovina i županijama; stanje: 31. ožujka 2014.

Materijalne pomoći za školsku djecu	3.101.479	96.000
Materijalne pomoći za studente po socijalnom programu	3.933.637	859.150
Materijalne pomoći za umirovljenike	5.426.501	2.814.166
Subvencioniranje troškova prijevoza	7.899.583	10.897.918
Pomoć za troškove stanovanja	1.048.212	0,00
Pomoć i njega u kući	1.899.900	300.000
Subvencioniranje smještaja	246.986	0,00
Izdaci za zdravstvenu zaštitu	1.469.764	520.000
Pravo na posebnu zaštitu sudionika NOR-a i Domovinskog rata	37.350	250.000
Troškovi ukopa za nezbrinute osobe	41.450	0,00
Ostali različiti oblici materijalne i nematerijalne pomoći	2.227.878	0,00
Prehrana u pučkim kuhinjama	2.713.293	0,00
Sufinanciranje programa organizacija civilnog društva	2.030.480	250.000
UKUPNO	57.181.223	15.987.234

Izvor: Podatke su prikupili gradovi, općine i županije na zahtjev MSPM-a i za potrebe Izvješća o provedbi Zajedničkog memoranduma o socijalnom uključivanju Hrvatske iz 2012. godine. Podaci obuhvaćaju sve oblike pomoći koje su gradovi i županije pružali svojim stanovnicima na dan 31. prosinca 2012.

Lokalne i regionalne samouprave odgovorne su za socijalnu skrb svojih stanovnika, ali u hrvatskom centraliziranom sustavu socijalne skrbi odluke o obveznim naknadama i uslugama propisanim Zakonom o socijalnoj skrbi donose centri za socijalnu skrb (CZSS), za koje je nadležno Ministarstvo socijalne politike i mladih. Potencijalni korisnici socijalne pomoći najprije se moraju obratiti Centru za socijalnu skrb koji je najbliži njihovom mjestu stanovanja. Kada su u mogućnosti, jedinice lokalne i područne samouprave osiguravaju materijalna prava iznad zajamčenog državnog standarda, a podatke o korisnicima usklađuju s centrima za socijalnu skrb.

Tablica 11: Primjenjena prava socijalne skrbi u Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema Zakonu o socijalnoj skrbi

Pravo u socijalnoj skrbi		Broj korisnika i pomoći		
		2011.	2012.	2013.
I	STALNA POMOĆ/POMOĆ ZA UZDRŽAVANJE:			
	1. Ukupno pomoći (samaca i obitelji)	543	552	583
	2. Ukupno obuhvaćenih osoba	870	957	1.050
II	JEDNOKRATNA POMOĆ:			
	1. Ukupno pomoći u izvještajnoj godini	828	690	900

	- od toga za školovanje	45	18	16
	- od toga za nabavku potrebne odjeće i obuće	64	33	12
	- od toga za nabavku osnovnih predmeta u kućanstvu	10	14	12
	- od toga za smrt člana obitelji	18	-	7
	2. Različiti korisnici (samci i obitelji) kojima je jednom ili više puta odobrena pomoć u izvještajnoj godini	565	353	580
III	POTPORE ZA OBRAZOVANJE	18	102	87
IV	OSOBNINA INVALIDNINA	640	683	734
V	DOPLATAK ZA POMOĆ I NJEGU	2.055	2.044	2.016
VI	STATUS RODITELJA NJEGOVATELJA	102	111	115
VII	POMOĆ I NJEGA U KUĆI Ukupno korisnika	17	22	38
	Ukupno usluga	37	50	78
VIII	USLUGA STRUČNE POMOĆI U OBITELJI (PATRONAŽA) Ukupno korisnika	49	-	3
IX	USLUGA POMOĆI PRI UKLJUČIVANJU U PROGRAME ODGOJA I OBRAZOVANJA - Ukupno korisnika	-	-	1
X	SKRB IZVAN VLASTITE OBITELJI			
	Smještaj u udomiteljsku obitelj djece i odraslih	29	28	28
	Smještaj u obiteljski dom djece i odraslih	1	3	5
	Smještaj u dom socijalne skrbi za djecu i odrasle	349	364	378
Lokalna i regionalna samouprava				
XI	Pomoć za stanovanje	45	84	99
XII	Pomoć za troškove ogrjeva - u izvještajnoj godini	518	533	656

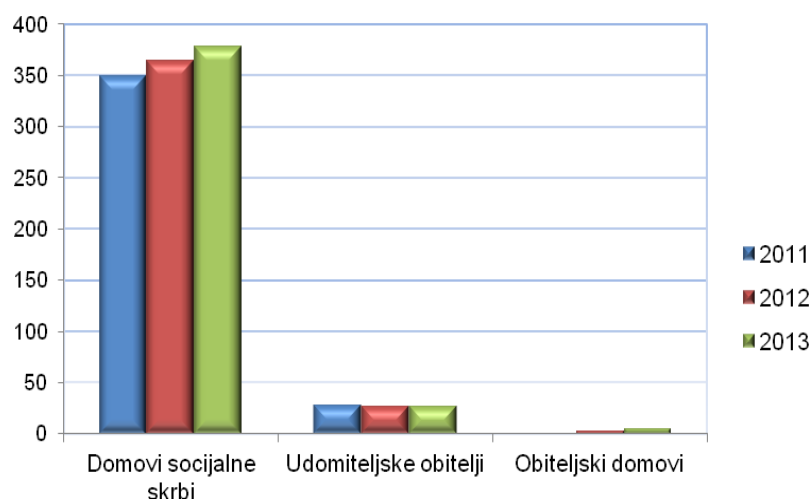
Izvor: MSPM, Godišnje statističko izvješće o primjenjenim pravima socijalne skrbi, pravnoj zaštiti djece, mladeži, braka, obitelji i osoba lišenih poslovne sposobnosti, te zaštiti tjelesno ili mentalno oštećenih osoba u Republici Hrvatskoj u 2011. i 2012. godini i neslužbeni podaci MSPM za 2013. godinu prema pojedinačnim izvješćima centara za socijalnu skrb.

Tablica 11 prikazuje vrste naknada i broj korisnika te broj odobrenih naknada rješenjima CZSS-a u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2011., 2012. i 2013. godini.

Broj korisnika glavne novčane naknade (naknada za uzdržavanje) povećao se (za 10%) dok se broj korisnika jednokratne pomoći smanjio (za oko 16%), kao i broj korisnika doplatka za pomoć i njegu, ali samo za 11 osoba (za 0,5%).

Kao što je vidljivo na Slici 7, koja izdvojeno prikazuje broj korisnika prava na smještaj izvan vlastite obitelji iz Tablice 11, mali je broj djece i odraslih (28) smješten u udomiteljske obitelji, jer nije razvijena udomiteljska skrb, što je karakteristično za sve primorske županije. Još je manji broj smještaja u obiteljske domove, koji je od jednog korisnika u 2011. godini porasao na pet korisnika u 2013. godini, jer na području županije ne postoje obiteljski domovi za djecu već samo tri takva doma za starije osobe. U domove socijalne skrbi smješteno je 10% više korisnika u trogodišnjem razdoblju, no prema Planu deinstitutionalizacije taj se broj ne bi trebao povećavati.

Slika 7: Primjenjena prava socijalne skrbi u Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema Zakonu o socijalnoj skrbi– Smještaj izvan vlastite obitelji

Izvor: MSPM, Godišnje statističko izvješće o primjenjenim pravima socijalne skrbi, pravnoj zaštiti djece, mladeži, braka, obitelji i osoba lišenih poslovne sposobnosti, te zaštiti tjelesno ili mentalno oštećenih osoba u Republici Hrvatskoj u 2011. i 2012. godini, te MSPM neslužbeni podaci za 2013. godinu prema pojedinačnim izvješćima centara za socijalnu skrb.

7.7. Invaliditet¹⁶

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji, prema stanju na dan 30. siječnja 2014., živi 11.012 osoba s invaliditetom, od čega je 65% (7.143) muškaraca i 35% (3.869) žena. Udio osoba s invaliditetom iznosi 9% od ukupnog broja stanovnika županije, što je ispod nacionalnog prosjeka od 11,9%. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6.415 (58%), je u radno aktivnoj dobi.

Prema udjelu osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, gledajući prema dobnim skupinama, Dubrovačko-neretvanska županija je ispod prosjeka za sve dobne skupine, osobito za dobnu skupinu starijih od 65 godina.

Tablica 12: Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrsta oštećenja	Broj osoba s invaliditetom	% od ukupnog broja / osobe s invaliditetom	Učestalost / osobe s invaliditetom stanovništvo 1000
Duševni poremećaji	2.670	24,2	22
Oštećenja mišićno-koštanog (lokomotornog) sustava	2.666	24,2	22

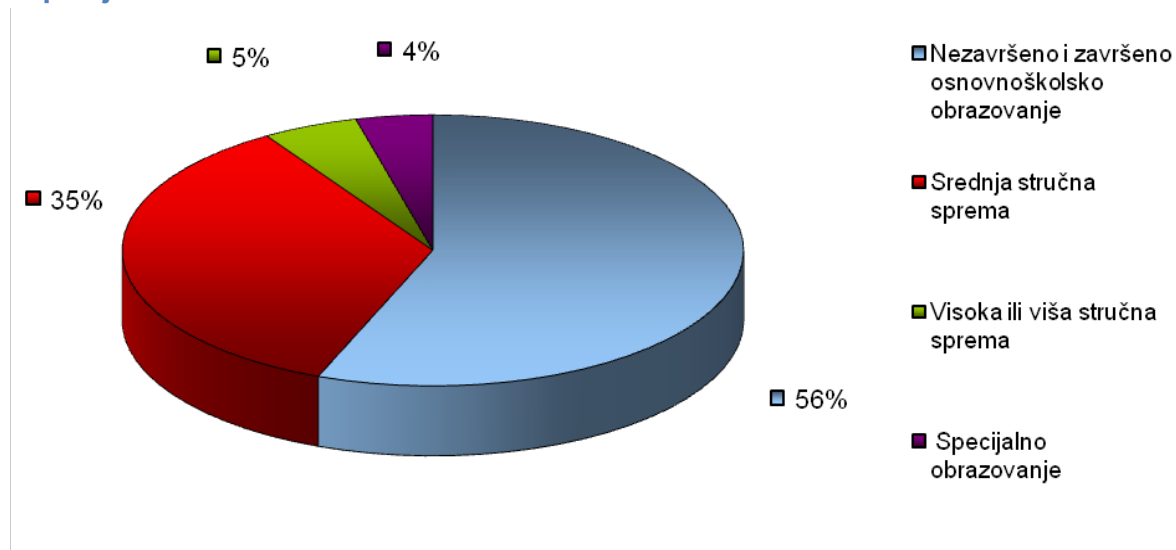
¹⁶Hrvatski zavod za javno zdravstvo – Izvješće o osobama s invaliditetom u Hrvatskoj (stanje na dan 30. siječnja 2014.)

Oštećenje drugih organa	2.587	23,5	21
Oštećenje središnjeg živčanog sustava	1.631	14,8	13
Mentalna retardacija	541	4,9	4
Oštećenje vida	477	4,3	4
Oštećenje glasovno govorne komunikacije	446	4	4
Oštećenje sluha	306	2,8	3
Oštećenje perifernog živčanog sustava	285	2,6	3
Prirođene anomalije i kromosopatije	271	2,5	2
Autizam	33	0,3	0,3
Višestruka oštećenja	3.080	28	25

Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo – Izvješće o osobama s invaliditetom (stanje na dan 30. siječnja 2014.)

Na temelju Hrvatskog registra o osobama s invaliditetom, najčešći oblik invaliditeta u Dubrovačko-neretvanskoj županiji su duševni poremećaji (24,2%), te oštećenja lokomotornog sustava (24,2%). Ukupno 3.080 osoba ima višestruka oštećenja koja utječu na funkcionalne sposobnosti, što je 28% svih osoba s invaliditetom (Tablica 12).

Slika 8: Obrazovna struktura osoba s invaliditetom u Dubrovačko-neretvanskoj županiji

Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo – Izvješće o osobama s invaliditetom u Hrvatskoj (stanje na dan 30. siječnja 2014.)

56% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 35% ima srednju stručnu spremu dok je 5% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom.

Prema podacima novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Dubrovačko-neretvanskoj županiji je 506 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom, sa 63% udjelom muških i 37% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su trgovac, vodoinstalater, konobar te ekonomski i poljoprivredni tehničar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (83,6%) žive u obitelji dok ih 13,6% živi samo, a 0,2% ih ima udomitelja ili skrbnika. U nekoj od ustanova borave 73 osobe s invaliditetom. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 13% osoba s invaliditetom. Oko 66% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Dubrovačko-neretvanske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 608 osoba, s time da je veći broj muških osoba (61%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije, te specifične poteškoće u učenju, najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja, dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3135 osoba s invaliditetom, oko 29% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi.

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji živi 2118 branitelja s invaliditetom te 291 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

7.8. Praćenje siromaštva

Državni zavod za statistiku (DZS) redovito prati stanje siromaštva, prema standardnoj metodologiji EU za mjerenje relativnog rizika od siromaštva, no samo na državnoj razini, jer prikupljeni podaci nisu reprezentativni za županijsku razinu.¹⁷ Stoga se županijskim vlastima preporučuje pomnije pratiti socijalne skupine za koje je na temelju nacionalnog praćenja izvjesno da su izložene većem riziku od siromaštva i prikupljati dostupne statističke i administrativne podatke o tim skupinama kako bi mogli donositi informirane odluke o suzbijanju siromaštva. Jedan od relevantnih pokazatelja rizika od siromaštva o kojem redovito izvještava Ministarstvo za socijalnu politiku i mlade odnosi se na udio primatelja socijalnih pomoći u ukupnom broju stanovnika županije. Primjerice u 2012. godini, u prosjeku je 2,6% stanovnika u Hrvatskoj primalo pomoć za uzdržavanje, uz najmanje primatelja u Istarskoj županiji (0,7%) i najviše u Šibensko-kninskoj županiji (8%).

Dubrovačko-neretvanska županija, odmah iza Istarske županije, bilježi najnižipostotak obuhvaćenosti stanovništva s pomoći za uzdržavanje u Republici Hrvatskoj, te je tako u 2012. godini pomoć za uzdržavanje koristilo 0,8% stanovništva županije.

¹⁷Na razini EU, SILC je obavezno istraživanje i referentni izvor podataka za praćenje statistike dohotka, siromaštva i socijalne uključenosti. Pokazatelji se temelje na konceptu relativnog siromaštva, koji uzima u obzir raspoloživi dohodak kućanstva, broj članova kućanstva i distribuciju dohotka unutar populacije. Osnovni je pokazatelj stopa rizika od siromaštva, koja označava postotak osoba čiji je raspoloživi ekvivalentni dohodak niži od praga rizika od siromaštva. On ne pokazuje koliko je osobe stvarno siromašno, nego koliko njih ima dohodak ispod praga rizika od siromaštva. Prag rizika od siromaštva postavljen je na 60% srednje vrijednosti ekvivalentnog raspoloživog dohotka svih kućanstava (DZS Pokazatelji siromaštva u 2012. godini, konačni rezultati, str. 1)

Prag rizika od siromaštva izračunava se kao 60% srednje vrijednosti ekvivalentnog raspoloživog dohotka svih kućanstava što je u 2012. godini iznosilo 24.122 kune na godinu za jednočlano kućanstvo, dok za kućanstvo s dvije odrasle osobe i dvoje djece mlađe od 14 godina iznosi 50.656 kuna na godinu. Prosječna stopa rizika od siromaštva u Hrvatskoj u 2012. godini, iznosila je 20,5%, no taj rizik se povećava za pojedine dobne skupine, određene tipove obitelji, prema statusu niske radne aktivnosti itd.

Kao što je vidljivo iz Tablice 13, rizik od siromaštva također raste razmjerno dobi stanovništva: za osobe starije od 65 godina, rizik od siromaštva raste do 26,5%. U toj je dobnoj skupini razlika prema spolu najveća te stopa rizika od siromaštva kod žena iznosi 30,4%, a kod muškaraca 21,1%. Najniža stopa rizika od siromaštva bilježi se za osobe u dobi od 25 do 54 godine i iznosi 17,1%. Kod muškaraca te dobi iznosi 17,6%, a kod žena 16,6%.

Tablica 13: Pokazatelji siromaštva za Republiku Hrvatsku za 2011. i 2012. godinu (%)

Stopa i prag rizika o siromaštva		
	2011.	2012.
Stopa rizika od siromaštva	21,1	20,5
- M	20,0	19,4
- Ž	22,1	21,6
U dobi od 65 i više	27,3	26,5
- M	21,5	21,1
- Ž	31,3	30,4
Osobe u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti	32,7	32,3
Stopa teške materijalne deprivacije	14,8	15,4
Osobe koje žive u kućanstvima s vrlo niskim intenzitetom rada	17,0	16,1
Stopa rizika od siromaštva prije socijalnih transfera		
- Socijalni transferi nisu uključeni u dohodak	30,7	30,4
- Mirovine i socijalni transferi nisu uključeni u dohodak	46,7	45,7

Izvor: Državni zavod za statistiku, Pokazatelji siromaštva za Republiku Hrvatsku u 2011. i 2012. godini.- konačni rezultati

Tablica 14 prikazuje kako se za samačka domaćinstva koja čine osobe starije od 65 godina taj rizik povećava do 41,3%, za nezaposlene raste do 42,9%, za obitelji koje čini jedan roditelj s uzdržavanom djecom rizik raste na 40,4%, dok za domaćinstva u kojima je radni intenzitet radno sposobnih osoba s uzdržavanom djecom niži od 20%, stopa rizika raste do zapanjujućih 70,6%. Stoga bi županije trebale pratiti dostupne podatke o domaćinstvima s niskim radnim intenzitetom, osobama bez primanja, korisnicima prava u sustavu socijalne skrbi, osobama s minimalnim mirovinama i korisnicima poljoprivrednih mirovina kako bi pratile i odgovorile na rizik od siromaštva.

Prema općim trendovima u Hrvatskoj, obitelji s više od dvoje djece izložene su većem riziku od siromaštva. Kao i u većini zemalja, i u Hrvatskoj je vidljiva snažna negativna povezanost između rizika od siromaštva i razine obrazovanja nositelja kućanstva. Siromaštvo je također usko povezano sa statusom aktivnosti nositelja kućanstva, gdje su nezaposlene, gospodarski neaktivne osobe i samačka domaćinstva izložena znatno većem riziku od siromaštva.

Stopa siromaštva najviša je među kućanstvima starijih osoba, koje su dvostruko izloženije riziku od siromaštva. Među staračkim domaćinstvima, osobe koje ne primaju mirovinu

predstavljaju posebno ranjivu skupinu, izloženu peterostruko većem riziku od siromaštva od državnog prosjeka. Čak su i osobe koje primaju mirovinu izložene gotovo dvostruko većem riziku od siromaštva od nacionalnog prosjeka. Umirovljene osobe podložnije su siromaštvu u ruralnim područjima od umirovljenih osoba u urbanim područjima.

Tablica 14: Stopa rizika od siromaštva prema najučestalijoj aktivnosti i spolu i tipu kućanstva (%)

	2011.	2012.
Zaposlenici	5,3	4,9
- M	6,2	5,6
- Ž	4,3	4,1
Samozaposleni	17,6	17,0
- M	16,4	16,6
- Ž	20,4	18,1
Nezaposleni	42,5	42,9
- M	46,2	48,1
- Ž	38,8	38,0
Umirovljenici	22,2	21,8
- M	20,1	20,1
- Ž	24,1	23,4
Ostale gospodarski neaktivne osobe	33,0	31,9
- M	27,6	23,7
- Ž	35,3	35,0
Kućanstva bez uzdržavane djece	22,6	21,7
Jednočlano kućanstvo	44,0	39,5
- M	37,5	33,3
- Ž	46,7	42,7
Jednočlano kućanstvo, osoba mlađa od 65 godina	39,0	35,4
Jednočlano kućanstvo, osoba u dobi od 65 ili više godina	46,6	41,3
Dvije odrasle osobe, oboje mlađi od 65 godina	24,1	21,5
Dvije odrasle osobe, barem jedno u dobi od 65 ili više godina	24,7	22,8
Kućanstva s uzdržavanom djecom	19,8	19,6
Jedan roditelj s jednim ili više uzdržavane djece	42,7	40,4
Dvije odrasle osobe s jednim djetetom	15,2	15,1
Dvije odrasle osobe s dvoje djece	15,4	17,0
Dvije odrasle osobe s troje ili više djece	25,0	29,1
Stanar	24,4	24,9
Vlasnik ili osoba koja stanuje besplatno	20,9	20,4

Izvor: Državni zavod za statistiku, Pokazatelji siromaštva za Republiku Hrvatsku u 2011. i 2012. godini.- konačni rezultati

Kućanstva u kojima je nositelj kućanstva žena također su izloženi većem riziku od siromaštva nego kućanstva u kojima je nositelj kućanstva muškarac – općenito, žene imaju

višu stopu nezaposlenosti, imaju niže plaće i žive duže. Jedna trećina stanovništva Republike Hrvatske živi u kućanstvima u kojima je nositelj kućanstva žena, te je unutar te skupine siromaštvo najučestalije za žene u dobi od 65 ili više godina, što je 26% (12% u urbanim i 30% u ruralnim područjima). U područjima gdje je poljoprivreda bila dominantna djelatnost, rizik od siromaštva raste jer nisu svi poljoprivrednici uplaćivali doprinose za mirovinsko osiguranje, a i kad su ih uplaćivali, radilo se o vrlo niskim iznosima i posljedično niskim mirovinama. Starije osobe koje ne raspolažu nikakvim dohotkom, koje nemaju obitelj koja o njima može skrbiti niti su više u mogućnosti sami proizvoditi vlastitu hranu usljed zdravstvenih teškoća te ako žive same u udaljenim naseljima ili selima izložene su posebno velikom riziku od siromaštva.

Svjetska Banka izradila je zadnje izvješće o siromaštvu u Hrvatskoj 2006. godine, i njihove su se procjene temeljile na udruženim podacima iz 2002.-2004. Iz Ankete o radnoj snazi i Ankete o potrošnji kućanstva.¹⁸ Zaključke nije bilo moguće donijeti na razini županija, već samo za pet hrvatskih regija. Zaključci su bili sljedeći:

“Stope siromaštva razlikuju se od jedne regije do druge, od manje od 3 posto stanovništva u urbanom Zagrebu do više od 20 posto u ruralnoj središnjoj i istočnoj regiji. Rangiranjem regija po razini incidence siromaštva nastaje sljedeća široka tipologija:

- *Nisko siromaštvo*: zagrebačka regija, sjeverni Jadran i urbani južni Jadran (uzeti zajedno, oni sačinjavaju oko polovicu hrvatskog stanovništva, ali je u njima samo jedna šestina siromašnih);
- *Umjereno siromaštvo*: ruralni južni Jadran, urbana središnja regija, urbana istočna regija (otprilike jedna četvrtina hrvatskog stanovništva i oko 30 posto siromašnih);
- *Visoko siromaštvo*: ruralna središnja i ruralna istočna regija (otprilike jedna četvrtina stanovništva, ali više od polovice siromašnih).¹⁹

Dubrovačko-neretvanska županija se nalazi na području južnog Jadrana te prema ovoj tipologiji pripada području niskog, odnosno umjerenog rizika od siromaštva, ovisno radi li se o urbanim ili ruralnim dijelovima županije.

8. Socijalna skrb u županiji

¹⁸Svjetska banka je kao liniju siromaštva koristila iznos od 22.145 kuna godišnje (paritet kupovne moći od 4.343 USD) temelju Ankete o potrošnji kućanstava iz 2004. i koristeći metodologiju troškova osnovnih potreba. Zarazdoblje od 2002. do 2004. pokazalo se da je siromaštvo u Hrvatskoj otprilike ograničeno: otprilike 11% stanovništva je siromašno, a drugih 10% je izložen riziku od siromaštva u smislu da je njihov prosječan razina potrošnje manje od 25% iznad granice siromaštva. Svjetska banka, 'Hrvatska: Ocjena životnog standarda.' 2007, stranica ix

¹⁹Svjetska banka, 'Hrvatska: ocjena životnog standarda 2007.', stranica xvii

8.1. Županija

8.1.1. Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb

Županija ima Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb. U okviru svog djelokruga odjel obavlja osobito sljedeće poslove²⁰:

- poslove praćenja i proučavanja problematike djelatnosti socijalne skrbi i zdravstva,
- poslove priprema analitičkih i drugih materijala o pitanjima iz djelokruga rada odjela
- poslove davanja mišljenja o prijedlozima i drugim materijalima koje za potrebe županijskih tijela pripremaju ustanove u vlasništvu Županije
- poslove pripreme prijedloga mreže ustanova u djelatnostima sukladno posebnim zakonima
- poslove sudjelovanja u pripremi prijedloga planova investicija i drugih oblika financijskog sudjelovanja Županije u odražavanju i razvoju tih mreža ustanova
- poslove pripreme prijedloga, praćenja i izvještavanja o provođenju programa financiranja ovih djelatnosti odnosno javno-zdravstvenih mjera Županije,
- obavlja sve poslove vezane za decentralizaciju – redovito financiranje ustanova u zdravstvu I socijalnoj skrbi.
- obavlja poslove davanja i praćenja koncesija u javnozdravstvenoj službi,
- organizira službu mrtvozorenja te vrši raspored sredstava za mrtvozorenje, obdukciju i toksikološka ispitivanja
- poslove izrade nacрта općih i drugih akata iz djelokruga rada odjela
- u izvršavanju općih akata Skupštine Županije donosi pojedinačne akte kojima rješava o pravima, obvezama i pravnim interesima fizičkih i pravnih osoba, ukoliko donošenje tih akata zakonom ili drugim propisom nije povjereno drugom tijelu,
- druge stručne poslove iz propisima utvrđene nadležnosti u okviru djelokruga rada Odjela.

Radna tijela – Povjerenstva Dubrovačko-neretvanske županije, koja djeluju pri Upravnom odjelu za zdravstvo i socijalnu skrb i Upravnom odjelu za obitelj, branitelje i međugeneracijsku solidarnost, a namjenjena su radu za rješavanje programskih aktivnosti:

- Povjerenstvo za analizu i odabir programa iz područja zdravstva i socijalne skrbi
- Povjerenstvo za zaštitu prava pacijenata
- Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga
- Savjet za socijalnu skrb
- Savjet za zdravlje
- Povjerenstvo za provođenje strategije izjednačavanja mogućnosti osoba s invaliditetom
- Povjerenstvo za prevenciju poremećaja u ponašanju
- Povjerenstvo za ravnopravnost spolova
- Koordinacija za ravnopravnost spolova
- Koordinacija za ljudska prava
- Vijeće za prevenciju kriminaliteta

- Odbor za branitelje i žrtve Domovinskog rata
- Savjet mladih DNŽ
- Povjerenstvo za utvrđivanje minimalnih uvjeta za pružanje usluga pomoći i njege u kući

8.1.2. Savjet za socijalnu skrb Dubrovačko-neretvanske županije

Skupština Dubrovačko-neretvanske županije, na sjednici održanoj 21. prosinca 2011. godine, donijela je Odluku o osnivanju Savjeta za socijalnu skrb Dubrovačko-neretvanske županije.²¹

Djelokrug rada Savjeta je planiranje i razvoj mreže socijalnih usluga i ostvarivanja prava, obveza, mjera i ciljeva socijalne skrbi na svom području. Savjet ima jedanaest članova (predsjednika i deset članova), a čine ga predstavnici Županije, jedinica lokalne samouprave, centara za socijalnu skrb, domova socijalne skrbi, ustanova iz područja zdravstva, zaklada, vjerskih zajednica i udruga koje pružaju socijalne usluge i promiču prava korisnika socijalne skrbi.

Glavnu radnu skupinu za socijalno planiranje, koja je osnovana tijekom IPA/ESF projekta „Podrška sustavu socijalne skrbi u procesu daljnje deinstitucionalizacije socijalnih usluga“, sačinjavala je većina članova Savjeta za socijalnu skrb. Zajedno s djelatnicima županijskog Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrbu razdoblju od ožujka 2013. do srpnja 2014. godine organizirane su zajedničke radionice za socijalno planiranje, prikupljeni su podaci, planiran je budući razvoj socijalnih usluga na temelju potreba i strateških smjernica, provedene su konzultacije sa širom skupinom dionika u području socijalne skrbi, te je izrađen prijedlog Socijalnog plana 2014-2016 i Akcijskih planova 2014 i 2015.

8.2. Ustanove socijalne skrbi

8.2.1. Centri za socijalnu skrb (CZSS)

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji djeluju 4 centra za socijalnu skrb (CZSS) i to u Dubrovniku, Korčuli, Metkoviću i Pločama.

Centri za socijalnu skrb su ključne ustanove socijalne skrbi u svim županijama budući da donose prvostupanjska rješenja vezana uz prava socijalne skrbi, pravnu zaštitu obitelji i ostala prava u skladu s javnim ovlastima definiranim Zakonom o socijalnoj skrbi, Obiteljskim zakonom, Zakonom o udomiteljstvu i drugim relevantnim zakonima i pravilnicima. Centri vode postupak za izdavanje dozvola za udomiteljstvo, vode evidenciju o odobrenim dozvolama izdanim udomiteljskim obiteljima, registar udomiteljskih obitelji i registar korisnika smještenih u domove socijalne skrbi. Nadalje, organiziraju vještačenja prvostupanjskih tijela i brinu se da su vještačenja izvršena u cilju ostvarivanja prava u sustavu socijalne skrbi te drugih prava propisanih zakonom. Između ostalih javnih ovlasti propisanih Zakonom o socijalnoj skrbi, Centri sudjeluju u izradi županijskih socijalnih planova i njihovom usvajanju,

²¹Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije, broj 2, godina XIX, Dubrovnik 25. siječnja 2012. godine

brinući pritom da razvoj socijalnih usluga bude u skladu sa socijalnim planom i mrežom socijalne skrbi u području njihove nadležnosti.

U četiri Centara za socijalnu skrb krajem 2012. godine radilo je 62,5 djelatnika (Tablica 15). U Obiteljskom centru DNŽ je do kraja 2013.godine radilo 3 stručna djelatnika, a s primjenom novog Zakona o socijalnoj skrbi (157/13), od 1.siječnja 2014.godine, Obiteljski centar postaje Podružnica CZSS Dubrovnika.

Tablica 15: CZSS u Dubrovačko-neretvanskoj županiji

Naziv CZSS-a	Adresa	Broj zaposlenika
CZSS Dubrovnik	Miha Pracata 11, 20000 Dubrovnik	28,5
CZSS Korčula	Šetalište Frana Kršinića 50, 20260 Korčula	11,5
CZSS Metković	Ante Starčevića 25, 20350 Metković	11,5
CZSS Ploče	Dalmatinska 40, 20340 Ploče	11

Izvor: MSPM-ov adresar na: www.mspm.hr- Godišnje izvješće o zaposlenicima u centrima i ustanovama socijalne skrbi u 2012. godini - stanje 31. 12. 2012.

8.2.2. Domovi socijalne skrbi

U županiji postoji šest ustanova socijalne skrbi za starije osobe osnovanih od strane različitih osnivača, s ukupnim kapacitetom od 452 korisnika na stalnom boravku i skrbi, te dodatnih 199 vanjskih korisnika obuhvaćenih ostalim uslugama (uglavnom organizirana prehrana i pomoć i njega u kući). Najveći kapacitet ima dom u Dubrovniku, koji je prije bio u vlasništvu države koja je osnivačka prava prenijela na županijske vlasti, kao što je bio slučaj sa svim domovima za stare i nemoćne nakon donošenja Zakona o socijalnoj skrbi koji je usvojen 2001. godine. (Tablica 16)

Tablica 16: Domovi za starije osobe u Dubrovačko-neretvanskoj županiji

Broj	Lokacija grad / općina	Naziv	Osnivač	Kapacitet / Broj korisnika
1.	Grad Dubrovnik	Dom za starije i nemoćne osobe - Dubrovnik (+ Podružnica Thermoherapia)	Dubrovačko-neretvanska županija	Kapacitet: 168 Stalni smještaj: 168 Pomoć i njega u kući: 41 Organiziranje prehrane: 98
2.	Grad Dubrovnik	Dom za starije i nemoćne osobe "Domus Christi", Dubrovnik	Dubrovačko-neretvanska županija	Kapacitet: 87 Stalni smještaj: 84 Organiziranje prehrane: 4

3.	Grad Metković	Dom za starije i nemoćne osobe i tjelesno ili mentalno oštećene osobe Metković	Republika Hrvatska / MSPM	Kapacitet: 36 Stalni smještaj: 35
4.	Grad Korčula	Dom za starije i nemoćne osobe Korčula	Dubrovačko-neretvanska županija	Kapacitet: 42 Stalni smještaj: 42
5.	Općina Blato	Dom za starije i nemoćne osobe "Majka Marija Petković", Blato	Republika Hrvatska / MSPM	Kapacitet: 49 Stalni smještaj: 47 Organiziranje prehrane: 4
6.	Općina Vela Luka	Dom za starije i nemoćne osobe "Korčula" - Vela Luka	Dubrovačko-neretvanska županija	Kapacitet: 70 Stalni smještaj: 72 Pomoć u kući: 6 Organiziranje prehrane: 46

Izvor: MSPM-ov adresar na: www.mspm.hr – Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi u 2012. godini - stanje 31.12. 2012.

Među ostalim vrstama domova u mreži ustanova socijalne skrbi nalaze se: jedna ustanova za psihički bolesne osobe (Tablica 17), dvije ustanove za smještaj osoba s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima (Tablica 18) i jedan dom za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi (Tablica 19).

Tablica 17: Dom za psihički bolesne odrasle osobe u Dubrovačko-neretvanskoj županiji

Br.	Grad / općina	Vrsta / naziv	Osnivač	Kapacitet / Broj korisnika
1.	Općina Blato	Dom za psihički bolesne odrasle osobe Blato - Blato, Korčula	Republika Hrvatska / MSPM	Kapacitet: 55 Stalni smještaj: 59

Izvor: MSPM-ov adresar na: www.mspm.hr i MSPM – Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi u 2012. godini - stanje 31. 12. 2012.

Tablica 18: Domovi za osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima u Dubrovačko-neretvanskoj županiji

Br.	Grad / općina	Vrsta / naziv	Osnivač	Kapacitet / Broj korisnika
1.	Općina Župa dubrovačka	Centar za rehabilitaciju Josipovac, Mlini	Republika Hrvatska / MSPM	Kapacitet: 73 Stalni smještaj: 29 Poludnevni boravak: 22

2.	Grad Metković	Dom za starije i nemoćne osobe i tjelesno ili mentalno oštećene osobe Metković (Dom za smještaj i rehabilitaciju)	Republika Hrvatska / MSPM	Kapacitet: 56 Stalni smještaj: 18 Povremeni boravak: 3 Cjelodnevni boravak: 10
----	---------------	---	---------------------------	---

Izvor: MSPM-ov adresar na: www.mspm.hr i MSPM – Godišnje statističko izvješće o domovima I korisnicima socijalne skrbi u 2012. godini - stanje 31. 12. 2012.

Tablica 19: Dom za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi u Dubrovačko-neretvanskoj županiji

Br.	Grad / općina	Vrsta / naziv	Osnivač	Kapacitet / Broj korisnika
1.	Grad Dubrovnik	Dom za djecu i mlađe punoljetne osobe "Maslina" - Dubrovnik	Republika Hrvatska / MSPM	Kapacitet: 35 Stalni smještaj: 23 Organizirano stanovanje: 1

Izvor: MSPM-ov adresar na: www.mspm.hr i MSPM – Godišnje statističko izvješće o domovima I korisnicima socijalne skrbi u 2012. godini - stanje 31. 12. 2012.

8.3. Ostali pružatelji socijalnih usluga

8.3.1. Obiteljski domovi

Na području županije također postoje i tri obiteljska doma, koji pružaju dodatni kapacitet za smještaj starijih i nemoćnih osoba (Tablica 20). Iako se obiteljski domovi prema Zakonu o socijalnoj skrbi ne ubrajaju u institucionalne oblike skrbi budući da fizička osoba i njegova ili njezina obitelj dom vode u okruženju vlastite obitelji, bez osnivanja ustanove, teško je razlučiti ovakve domove od malih ustanova s do 20 korisnika usluga. Najčešće ne pružaju druge usluge osim smještaja i prehrane. Ovaj oblik pružanja usluga omogućen je nakon što se Zakonom o udomiteljstvu ograničio broj korisnika u udomiteljskim obiteljima, na troje djece i četiri odrasle osobe, te je udomiteljskim obiteljima pružena zakonska mogućnost zadržavanja većeg broja udomljenih osoba u obiteljskom domu.

Tablica 20: Obiteljski domovi za starije i nemoćne osobe u Dubrovačko-neretvanskoj županiji

Broj	Grad / općina	Vrsta obiteljskog doma	Nositelj djelatnosti	Ukupni kapacitet / kapacitet u mreži
1.	Općina Župa dubrovačka	Obiteljski dom za starije i nemoćne „Viva de vita“	Behka Perić	18

2.	Grad Dubrovnik	Obiteljski dom za starije i nemoćne „Nonin dom“	Borka Višić	12
3.	Grad Metković	Obiteljski dom za starije i nemoćne „Obiteljski dom Raguž“	Antonija Raguž	5

Izvor: podaci MSPM-ov adresar na: www.mspm.hr

8.3.2. Udruge

Na području Dubrovačko-neretvanske županije djeluje niz različitih organizacija civilnog društva koje sudjeluju u pružanju socijalnih usluga. Među njima, velikim dijelom su zastupljene udruge osoba s invaliditetom.

Udruge osoba s invaliditetom dijelom su usmjerene na zastupanje i zagovaranje prava osoba s invaliditetom, no također pružaju usluge svojim članovima pružanjem pravnih savjeta, organiziranjem grupa za samopomoć, organizacijom slobodnog vremena i sportskih događaja, nabavkom tehničkih pomagala za osobe s tjelesnim i osjetilnim oštećenjima, te provedbom programa za osobne asistente i asistente u nastavi i slično.

Najveći broj udruga provode programe i projekte vezane uz zaštitu i unaprijeđenje djece s invaliditetom, pa tako Udruga IDEM provodi rehabilitacijski rad s djecom u prostoru u Srebrenom, za koji udruga podmiruje najam. Godišnje na individualne tretmane dolazi redovito 15-ak djece. Savjetovanje roditelja, prisutno je konstantno u toku rada s djecom. Udruga cerebralne i dječje paralize doline Neretve Leptirići skrbi o 32 djece s teškoćama u razvoju, provodi rehabilitacijski program (defektolog, logoped, fizioterapeut) te pruža pomoć u savladavanju gradiva i igraonice s djecom i roditeljima u prostoru Kabineta za terapije za koji sama podmiruje najam. Roditelji ne participiraju u troškovima programa.

Udruga osoba s invaliditetom Prijatelj – Metković provodi neurofeedback terapiju za 20-ak djece (iz područja Neretve, Splitsko dalmatinske županije i šire, te se u 2014. godini očekuje povećanje na 30-ak uključene djece). Usluge se financiraju iz donacija uz participaciju korisnika. Osim navedenoga, udruga planira i započinjanje programa koji bi obuhvatio djecu u dobi od prve godine života pa na dalje, a podrška bi uključivala: procjenu djece, savjetovanje (provođenje usluge te rad s roditeljima), usluge rane intervencije s ciljem minimalizacije oštećenja, provođenje individualnih i grupnih aktivnosti s djecom te program senzoričke integracije. U 2014. godini udruga će nastaviti s predavanjima i edukacijama u osnovnim školama (kako bi ostala djeca što bolje prihvatila djecu s teškoćama) te bi u prostorima Dnevnog centra provodili radionice za djecu s teškoćama koji bi se integrirali s djecom bez teškoća.

Rehabilitacijske tretmane s djecom su pružale četiri edukatorice – rehabilitatorice 4 sata mjesečno po 60 minuta terapije po djetetu koja se je odvijala u Udruzi za Down sindrom Dubrovačko – neretvanske županije za 12 djece. Sveukupan trošak za rehabilitatorice i voditeljice likovnih radionica u 2012. godini je iznosio 64.652 kuna. Grad Dubrovnik je financirao projekt s 25.000 kuna dok je razlika financirana iz donacija Udruge. Osim

navedenog Udruga planira u 2014./15. godini povećanje tretmana na 8 sati mjesečno po 60 minuta za 15 djece s Down sindromom.

Dnevni boravak za djecu s teškoćama provodi udruga Dva skalina iz Dubrovnika i udruga Radost iz Ploča, a udruga Prijatelj iz Metkovića planira otvaranje dnevnog boravka u 2014.godiini. Taj bi se oblik usluga uz rehabilitacijske programe i socijalizacijske radionice trebao dalje razvijati i širiti na područja županije gdje takve usluge ne postoje.

Udruga Leptirići u 2014 ima cilj kontinuirano nastaviti sa svim započetim projektima, te uključiti još potrebite djece s područja doline Neretve, Županije Dubrovačko-neretvanske i Hercegovine.

Djeluju i udruge koje brinu za starije i nemoćne sugrađane najčešće pružajući pomoć i njegu u kući: udruga "Otac Ante Gabrić" iz Metkovića pružala je pomoć za oko 200 korisnika godišnje, udruga "Dnevni boravak" iz Ploča za 76 korisnika godišnje, udruga „Val“ iz Lastova za 120 korisnika godišnje, udruga "Dobra" iz Metkovića za 200 korisnika godišnje, te Udruga "Blage ruke" iz Slanog za 120 korisnika. Nakon 1. svibnja 2014. godine, kada su stupile na snagu nove odredbe Zakona o socijalnoj skrbi (157/13) s izmjenama u provođenju i ostvarivanju prava na uslugu pomoći u kući, broj korisnika ove usluge se značajno smanjio.

Udruga za razvoj civilnog društva Bonsai provodi program Volonterskog centra Dubrovnik što je značajno za razvoj volonterstva, a Udruga za zaštitu djece, mladih i obitelji Feniks osigurava psihosocijalni tretman za žrtve i počinitelje nasilja u obitelji te provodi programe primarne prevencije zlostavljanja namijenjen djeci i njihovim roditeljima.

Caritas Dubrovačke biskupije skrbi na razne načine (pomoć u hrani, odjeći, obući, namještaju za oko 1000 ljudi godišnje, jednokratnu pomoć dobije 60 ljudi godišnje, a stalnu novčanu potporu osigurali su za 21 obitelj mjesečno, a također 18 stipendista kroz 9 mjeseci dobiva stipendije.

Popis udruga aktivnih u području socijalne skrbi u Dubrovačko-neretvanskoj županiji:

- Udruga „Idem“
- Udruga za Down sindrom DNŽ
- Udruga „Zajedno do zdravlja“
- Udruga „Cvitić“ Vela Luka
- Udruga cerebralne i dječje paralize doline Neretve „Leptirić“
- Udruga osoba s invaliditetom „Prijatelj“ Metković
- Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom 'Rina Mašera' Dubrovnik
- Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida DNŽ
- Društvo multiple skleroze DNŽ
- Udruga gluhih i nagluhih DNŽ
- Udruga slijepih DNŽ
- Udruga roditelja djece s poteškoćama u razvoju „Dva skalina“ Dubrovnik
- Udruga „Radost“ Ploče
- Udruga „Feniks“ za zaštitu djece, mladih i obitelji, Dubrovnik
- Udruga za razvoj civilnog društva Bonsai (Volonterski centar Dubrovnik)

- Udruga „Otac Ante Gabrić“ Metković
- Udruga „Dnevni boravak – pomoć i njega u kući za starije i nemoćne osobe“ Ploče
- Udruga „Val“ Lastovo
- Udruga „Dobra“ Metković
- Udruga „Blage ruke“ Slano
- Udruga za zaštitu prava psihijatrijskih pacijenata i unapređenje zdravlja i kvalitete života 'Lukjernica' Dubrovnik
- Deša Dubrovnik
- Udruga Matice umirovljenika Dubrovnik

Dodatno, u DNŽ djeluju i strukovne udruge poput Udruge socijalnih radnika Dubrovnik, Podružnica Hrvatskog logopedskog društva, Društvo psihologa Dubrovnik, te tri udruge liječenih alkoholočara.

Većina gore spomenutih udruga prijavljuje se na županijske i gradske natječaje za dodjelu bespovratnih sredstava humanitarnim, socijalnim i udrugama osoba s invaliditetom.

Udruge koje su zainteresirane za pružanje socijalnih usluga također prijavljuju svoje projekte i na MSPM-ov trogodišnji program koji potiče razvoj mreže socijalnih usluga koje pružaju organizacije civilnog društva. U sklopu tih trogodišnjih programa dodjeljuju se bespovratna sredstva u iznosu od 150.000 do 400.000 kuna, što predstavlja znatan doprinos izgradnji kapaciteta.

Udruge osoba s invaliditetom kojima su odobreni trogodišnji programi u razdoblju od 2011. do 2014. godine na natječaju Ministarstva socijalne politike i mladih, (naveden naziv programa i iznos financiranja u 2013.godini):

1. Udruga osoba s invaliditetom 'Prijatelj', Metković (Intenzivnije uključivanje osoba s invaliditetom na tržište rada, 172.666 kn);
2. Rina Mašera – udruga za osobe s intelektualnim teškoćama, Dubrovnik (Veselimo se povratku, življenju i radu u našem starom/novom domu, 161.667 kn);
3. Udruga osoba s mentalnom retardacijom 'Radost', Ploče (Obitelj je naša radost, 430.000 kn);
4. Društvo multiple skleroze DNŽ (Briga i skrb o oboljelima od multiple skleroze, 250.000 kn).

U svibnju 2014. godine Ministarstvo socijalne politike i mladih je donijelo Odluku o financiranju **trogodišnjih programa u razdoblju 2014. – 2017.** sljedećih udruga osoba s invaliditetom. Naveden je naziv programa i iznos dodijeljenih sredstava u prvoj godini:

1. Udruga osoba s invaliditetom 'Prijatelj' Metković (Dnevni boravak i edukacijsko-rehabilitacijske aktivnosti, 310.000 kn);
2. Rina Mašera – udruga za osobe s intelektualnim teškoćama, Dubrovnik „Uz podršku u udruzi i podrška u kući“, 200.000 kn);
3. Udruga Radost Ploče (Obitelj je naša radost, 300.000 kn);
4. Cvitić – udruga roditelja djece s posebnim potrebama, Vela Luka (Osmijeh za Cvitić, 150.000 kn);

5. Društvo multiple skleroze DNŽ (Briga i skrb o oboljelima od multiple skleroze, 150.000 kn).

Za razdoblje 2014.-2017, sljedećim socio-humanitarnim udrugama Ministarstvo socijalne politike i mladih je odobrilo financiranje trogodišnjih programa (naziv programa i iznos sredstava za 2014.godinu):

1. Udruga DOBRA (Obrazovanjem do boljih usluga, 150.000 kn);
2. Humanitarna udruga Kap u moru (Pomoć za djecu s teškoćama u razvoju predškolske dobi – Korčula/Pelješac, 180.000 kn).

Udruge provode i programe osiguravanja usluga asistencije za osobe s invaliditetom, a u 2013. godini su sljedeće udruge dobile ugovore na natječajima za trogodišnje programe MSPM-a:

Program osiguravanja usluge osobnog asistenta za osobe s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta 2013 – Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida DNŽ (3 osobna asistenata), Udruga osoba s invaliditetom 'Prijatelj' Metković (14 osobnih asistenata), Društvo multiple skleroze DNŽ (5 osobnih asistenata).

Trogodišnji program Tumač/prevoditelj – Društvo gluhih i nagluhih DNŽ (2 tumača/prevoditelja hrvatskog znakovnog jezika).

Intitucionalnu podršku Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva u 2014. godini, dobile su sljedeće udruge osoba s invaliditetom s područja DNŽ (navedeni odobreni iznosi):

1. Udruga slijepih DNŽ (40.800 kn);
2. Udruga cerebralne i dječje paralize doline Neretve leptirići, Ploče (40.000 kn);
3. Udruga za osobe s mentalnom retardacijom RADOST Ploče (132.200 kn);
4. Udruga osoba s invaliditetom 'Prijatelj' Metković (105.490 kn).

U veljači 2014.godine, odobrena su bespovratna sredstva iz **Europskog socijalnog fonda (ESF)** udruzi DEŠA-Dubrovnik za provedbu projekta 'Promicanje zapošljivosti mladih na geografski izoliranim/udaljenim otocima' u ukupnoj vrijednosti od 52.998 eura.

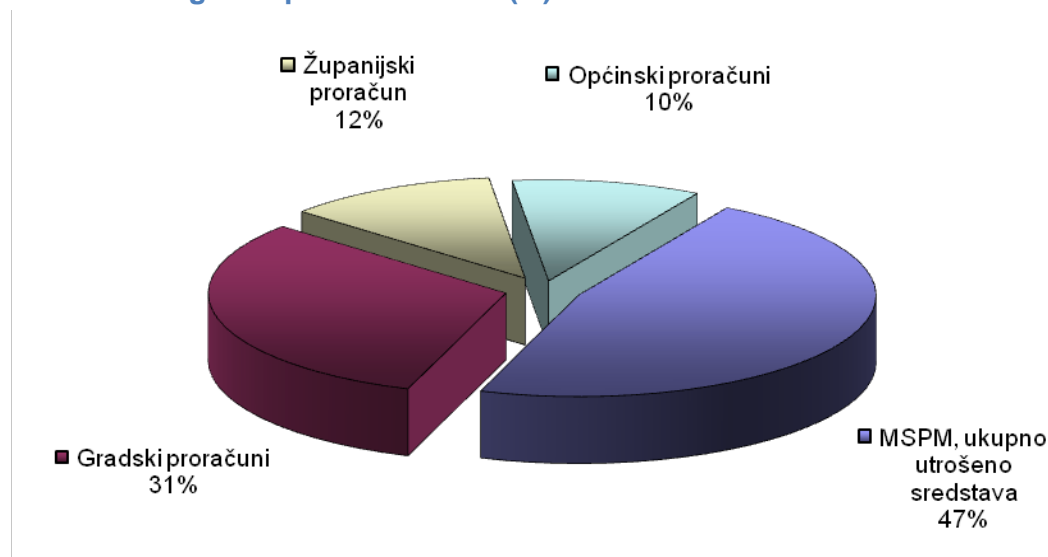
8.4. Financiranje sustava socijalne skrbi u Dubrovačko-neretvanskoj županiji

Budući da je sustav socijalne skrbi u Hrvatskoj centraliziran, u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, kao i u ostalim županijama, najveći broj ustanova socijalne skrbi je u vlasništvu države izravno financiran iz državnog proračuna. Decentralizirani su jedino domovi za stare i nemoćne osobe (od 2001.), nakon što su njihova vlasnička prava prenesena sa središnje vlasti na županijsku upravu. Također u 2001. kad je s novim Zakonom o socijalnoj skrbi započeo proces decentralizacije, otvorio se prostor za privatne inicijative. Privatne pravne osobe, kako profitne tako i neprofitne i vjerske organizacije, dobile su mogućnost osnivanja privatnih domova socijalne skrbi ili pružanja socijalnih usluga kao stručnu djelatnost bez osnivanja ustanove socijalne skrbi.

U pogledu decentralizacije upravljanja i financiranja sustava socijalne skrbi, podaci prikazani na Slici 9 i u Tablici 21, prikazuju kako se situacija u zadnjih jedanaest godina ipak promijenila. U 2012. godini se svega 47% financijskih sredstava osiguralo iz središnjeg državnog proračuna, a ostatak sredstava iz županijskog, gradskih i općinskih proračuna. Ovaj omjer natpolovičnog udjela lokalnih i regionalnih proračuna u odnosu na proračun središnje države predstavlja rijedak županijski primjer jer se socijalna skrb većinom oslanja na državni proračun s udjelom od 70-90%.

U sklopu Nacionalne strategije razvoja sustava socijalne skrbi od 2011. do 2016. ministarstva nadležnog za socijalnu skrb (nekadašnje Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi i sadašnje Ministarstvo socijalne politike i mladih) predviđen je daljnji razvoj socijalnih usluga pružanih u zajednici, ali nije dovoljno razrađeno pitanje preusmjerenja sredstava s usluga pružanih u ustanovama na usluge pružane u zajednici.

Slika 9: Dubrovačko-neretvanska županija – udio sredstava utrošenih na socijalnu skrb u 2012. godini prema izvorima (%)

Izvor: Slika se temelji na podacima MSPM-a prikupljenima za potrebe Izvješća o provedbi Zajedničkog memorandum o socijalnom uključivanju iz 2012. godine

Tablica 21 prikazuje koliko je sredstava utrošeno iz središnjeg proračuna na djelatnost centara za socijalnu skrb, domova socijalne skrbi u vlasništvu države i domova drugih osnivača kao i Obiteljskog centra u usporedbi s utrošenim sredstvima iz županijskog, gradskih i općinskih proračuna.

Tablica 21: Financiranje socijalne skrbi u Dubrovačko-neretvanskoj županiji

Dubrovačko-neretvanska županija – sredstva utrošena na socijalnu skrb u 2012. god.		
Tijelo	Opis	Dodijeljena sredstva
Ministarstvo socijalne	Domovi socijalne skrbi u vlasništvu države	20.315.493

politike i mladih	Domovi socijalne skrbi osnovani od strane drugih osnivača	999.835
	Ukupno domovi socijalne skrbi	21.315.328
	Centri za socijalnu skrb	42.445.829
	Obiteljski centar	1.097.211
	MSPM, ukupno utrošeno sredstava	64.858.368
Regionalna samouprava	Županijski proračun	15.987.234
Lokalna samouprava	Gradski proračuni	42.984.432
	Općinski proračuni	14.196.791
Regionalna i lokalna samouprava	Regionalna i lokalna samouprava – ukupno utrošenih sredstava	73.168.457
Ukupno za Dubrovačko-neretvansku županiju		231.943.228

Izvor: sažetak MSPM-ovih podataka prikupljenih za potrebe Izvješća o provedbi Zajedničkog memoranduma o socijalnom uključivanju iz 2012. godine i MSPM-ov izračun ukupno utrošenih sredstava po županijama pripremljen za potrebe projekta u srpnju 2013.

9. Socijalne usluge u županiji prema korisničkim skupinama

Socijalne usluge koje se pružaju različitim korisničkim skupinama u županiji utemeljene su na podacima prikupljenima putem Upitnika za procjenu županijskih socijalnih usluga kojeg je izradio projektni tim, a podatke su prikupili članovi Glavne županijske radne skupine i Radne skupine za socijalno planiranje u suradnji s ostalim relevantnim dionicima u periodu od ožujka do lipnja 2013. godine. Daljnje konzultacije provedene su na radionicama za socijalno planiranje od lipnja 2013.godine do travnja 2014.godine

Rad na radionicama bio je fokusiran procjene stanja i potreba i određivanje prioriteta u razvoju socijalnih usluga.

U nastavku su navedeni rezultati grupnih rasprava o trenutačnoj situaciji u županiji, zajedno s opisom usluga koje su potrebne određenim društvenim skupinama. Cilj je bio ustanoviti koje postojeće usluge treba zadržati ili proširiti, a koje i kakve nove usluge treba razviti. Na temelju ove analize i rada kojeg su obavili članovi Glavne radne skupine i Radne skupine za socijalno planiranje, započet je postupak izrade nacrtu Akcijskih planova socijalnih usluga za 2014. i 2015.godinu i izrade ovog Socijalnog plana.

9.1. Osobe s invaliditetom

Osobe s invaliditetom ubrajaju se među četiri prioritete ciljne skupina za koje je Glavna radna skupina ustanovila da ih je potrebno uključiti u Akcijski plan socijalnih usluga za 2014. i 2015. godinu.

U Strategiji izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom na području Dubrovačko-neretvanske županije od 2011. do 2015. godine prikazani su opći sociodemografski podaci o osobama s invaliditetom, kao i podaci o obrazovanju, zapošljavanju i uvjetima stanovanja.

Kako bi se nepovoljna situacija osoba s invaliditetom poboljšala, u smislu postizanja više razine obrazovanja osoba s invaliditetom, njihova bržeg osamostaljenja, života u boljim uvjetima stanovanja, osiguravanja adekvatne pomoći i njega, potreban je rad svih aktera u zajednici te umrežavanje potrebnih usluga.

Za osiguranje bolje integracije osoba s invaliditetom potrebno je promijeniti pristup u pružanju skrbi, odnosno potrebno je raditi na aktivnom socijalnom uključivanju osoba s invaliditetom u zajednicu kao odgovornih članova društva umjesto njihovog smještavanja u ustanove socijalne skrbi i pasivizacije unutar medicinskog modela invaliditeta kroz medicinsku rehabilitaciju i kategorijalne naknade. Osobe s mentalnim oštećenjima su u posebno nepovoljnom položaju jer su za njih najmanje razvijene usluge u zajednici dok ustanove socijalne skrbi namijenjene ovim korisnicima ujedno pružaju najnižu razinu kvalitete smještaja jer se većinom nalaze u starim zgradama, dvorcima, zaštićenim objektima kulturne baštine, što značajno poskupljuje i otežava adaptaciju prostora prema potrebama osoba s invaliditetom.

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji postoji jedna ustanova socijalne skrbi za smještaj osoba s mentalnim oštećenjima i to je Dom za psihički oboljele odrasle osobe Blato na Korčuli. Dom je u vlasništvu države, odnosno nadležnog Ministarstva za socijalnu politiku i mlade (MSPM). Financiranje zaposlenih i materijalni troškovi osiguravaju se iz državnog proračuna, a korisnici participiraju u trošku smještaja ovisno o vlastitim raspoloživim primanjima. Prema statističkim podacima MSPM iz prosinca 2012. godine zaposleno je 40 djelatnika, od toga 20 stručnih radnika i radnika za njegu, koji skrbe o 59 korisnika na stalnom smještaju. 55 korisnika se nalazi u Jedinici za intenzivnu njegu dok je 4 u stambenom dijelu. Dvije trećine korisnika su iz Dubrovačko-neretvanske županije dok je jedna trećina iz ostalih županija i to većinom iz Splitsko-dalmatinske.

U Individualnom planu transformacije iz 2010. godine, Dom je naveo kako će se transformirati u Dom za intenzivnu i dugotrajnu njegu, a dijelom i u pružatelja usluga unutar zajednice. U narednom razdoblju, planirali su deinstitutionalizaciju deset korisnika za koje bi skrbito četvero zaposlenika no navode kako im nedostaju financijski i prostorni resursi za razvoj izvaninstitucijskih usluga te da im je nužna bolja suradnja i podrška ključnih aktera kao što su MSPM, Županija, JLS. Tijekom 2013. godine, Dom je počeo pružati pomoć i njegu u kući za 16 korisnika te je ujedno započeo aktivnosti u pronalaženju prostora za organizirano stanovanje putem privatnih donacija i suradnje s lokalnom zajednicom, u koje bi mogli izmjestiti korisnike stalnog smještaja.

Dom za psihički bolesne odrasle osobe Blato na Korčuli, pripremio je svoj Strateški plan za razdoblje 2014.-2016., iz kojeg izdvajamo ciljeve strategije razvoja ustanove, te očekivane rezultate:

STRATEŠKI CILJ BR. 1:

Poboljšanje i unapređenje kvalitete života osoba s mentalnim oštećenjima u DNŽ

Specifični cilj br. 1.1. Stvaranje uvjeta za život u lokalnoj zajednici

- Očekivani rezultati:
- Korisnice su osnažene i spremne za organizirano stanovanje.
 - Pripremljen projekt za daljnju provedbu strateškog plana.

Specifični cilj br. 1.2. Organizirano stanovanje uz podršku u zajednici

- Očekivani rezultati:*
- Kuće su pronađene, opremljene i spremne za stanovanje korisnika.
 - Korisnici ostvaruju prava na život u zajednici uz podršku.
 - Tim je osnažen za pružanje podrške u zajednici.

STRATEŠKI CILJ BR. 2:

Razvoj izvaninstitucionalnih socijalnih usluga s ciljem sprječavanja smještaja u instituciju

Specifični cilj br. 2.1. Širenje mreže podrške kroz povezivanje pružatelja usluga u DNŽ

Očekivani rezultati:

- Javnost upoznata s vrstama usluga, usluge su prisutne na cijelom otoku,

- Uspostavljena kvalitetna suradnja sa Županijom

Specifični cilj br. 2.2. Pomoć u kući za stariju populaciju

Očekivani rezultati:

- Kvalitetna skrb u zajednici za starije osobe,

- Sprječena institucionalizacija,
- Osobe su zadovoljnije i sretnije u svom vlastitom okruženju.

Na Korčuli, kao ni u ostalim dijelovima županije nisu razvijene izvaninstitucijske usluge za ovu skupinu korisnika (psihički oboljele odrasle osobe) te se u planiranje razvoja takvih usluga moraju uključiti i ostali potencijalni pružatelji usluga iz nevladinog i privatnog sektora uz podršku tijela javne uprave, od Ministarstva do općina i gradova kako bi se putem natječaja za pružatelje usluga osigurala sredstva za provedbu potrebnih usluga i kontrolu kvalitete pruženih usluga.

Sukladno istom bilo bi potrebno u 2014. godini pružiti podršku osnivanju dnevnih i poludnevnih boravaka za osobe s mentalnim oštećenjima kako bi se prevenirala njihova institucionalizacija i osigurao ostanak u obitelji i lokalnoj zajednici. Za korisnike stalnog smještaja treba ispitati mogućnosti za njihovu deinstitucionalizaciju te pružiti podršku Domu u Blatu za razvoj izvaninstitucijskih usluga.

Socijalne usluge koje se pružaju osobama s invaliditetom:

a) Novčane naknade

Osobe s invaliditetom ostvaruju pravo na redovne mjesečne novčane naknade iz sustava socijalne skrbi prema zakonskim uvjetima: osobna invalidnina (u punom iznosu od 1.250 kn mjesečno), doplatka za pomoć i njegu (u punom iznosu 800 kuna), naknada do zaposlenja (350 kuna) i status roditelja njegovatelja (2.500 kuna).

Na području DNŽ, osobnu invalidninu je u 2013. godini primalo 734 korisnika, dok je doplatka za pomoć i njegu primalo 2.016 osoba. 110 je osoba ostvarilo status roditelja njegovatelja.

b) Usluge informiranja i savjetovanja

Usluge informiranja i savjetovanja najvećim dijelom pružaju Centri za socijalnu skrb s podružnicom Obiteljski centar i udruge za osobe s invaliditetom.

c) Usluge smještaja u ustanovama

U županiji postoji jedna ustanova socijalne skrbi za smještaj osoba s mentalnim oštećenjima i to je Dom za psihički oboljele odrasle osobe Blato na Korčuli.

Prema podacima iz godišnjih statističkih izvještaja domova za 2013. godinu, na 31. prosinca 2013., u Domu je na stalnom smještaju bilo 60 korisnika.

d) Usluge dnevne skrbi

Za osobe s invaliditetom usluge dnevnog boravka i rehabilitacije pružaju Udruga za osobe s intelektualnim teškoćama Rina Mašera, Udruga Lukjernica i Društvo distrofičara invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida.

e) Pomoć i njega u kući

Dom za psihički oboljele odrasle osobe Blato na Korčuli pruža pomoć u kući za 16 korisnika koji uključuju i starije i nemoćne osobe.

f) Usluge organiziranog stanovanja

U županiji još nisu razvijene izvaninstitucijske usluge ove vrste, no Dom za psihički bolesne odrasle osobe Blato planira razvoj organiziranog stanovanja u razdoblju 2014-2016..

g) Socijalno uključivanje, olakšavanje samostalnog življenja

Društvo multiple skleroze Dubrovačko-neretvanske županije i Društvo distrofičara zapošljavaju osobne asistenate za osobe s najtežim stupnjem invaliditeta koji skrbe o uglavnom potpuno nepokretnim osobama.

Potrebe za korištenjem takve vrste usluge su znatno veće i Društvo koristi HZZ mjere javnih radova kako bi svojim korisnicima osigurali pomoć u svakodnevnom obavljanju kućanskih, administrativnih i drugih poslova. Nedostatak kod pružanja ove usluge je nemogućnost zadržavanja već obučениh asistenata na period duži od 6 mjeseci zbog nedostatka financijskih sredstava, a sufinanciranje putem mjera javnih radova je ograničenog trajanja.

Utvrđene potrebe za socijalnim uslugama/socijalno uključivanje osoba s invaliditetom:

Konvencija o pravima osoba s invaliditetom nalaže osiguravanje mogućnosti da osobe s invaliditetom same odaberu svoje mjesto boravka, gdje i s kim će živjeti na ravnopravnoj osnovi s drugima, te se naglašava da nisu obvezne živjeti bilo kojim nametnutim načinom života. Upravo zato smatramo da bi bilo potrebno osnivanje dnevnog i poludnevnog boravka za osobe s invaliditetom i to prioritetno za skupinu osoba s mentalnim oštećenjima jer njima nisu dostupne inkluzivne usluge u zajednici koje omogućavaju neovisno življenje i život u zajednici.

Javnim zalaganjem za prava osoba s invaliditetom i smanjenje stigme uz stručni rad s obiteljima kroz pružanje podrške za uspješnije suočavanje s promjenama koje bolest donosi u obitelj osigurat će se bolja kvaliteta života korisnika skrbi kao i njihovih obitelji. Ranim intervencijama, osiguravanjem pomoći osobama s invaliditetom u lokalnoj sredini kao i uvažavanjem potreba i želja korisnika može se pomoći poboljšanju položaja osoba s invaliditetom u županiji.

Proces pomoći i uključivanja osoba s invaliditetom moguć je u suradnji sa udrugama civilnog društva iniciranjem socijalne akcije i poticanjem stvaranja mreže pružatelja u zajednici. Udrugu za zaštitu psihijatarskih pacijenata i unaprijeđenje duševnog zdravlja i kvalitete života „Lukjernica“ iz Dubrovnika, osnovali su 2003. godine roditelji i prijatelji osoba s mentalnim oštećenjima u cilju ostvarivanja zakonskih prava psihijatarskih pacijenata na psihosocijalnu rehabilitaciju, edukaciju i radno-okupacijske programe. U suradnji s udrugom Rina Mašera i udrugom Poseban prijatelj, Lukjernica je poduzela aktivnosti za pokretanje dnevnog boravka za osobe s mentalnim oštećenjima. U sklopu tih aktivnosti osiguran je prostor za rad u Dubrovniku i dio opreme. Nadalje, udruga nastavlja aplicirati programe na natječaje za osiguranje sredstava za pružanje usluga dnevnog boravka za deset korisnika. Namjera im je pružati individualnu pomoć korisnicima kroz savjetovanje i potporu u razjašnjavanju njihovih problema, uključivanje u život zajednice održavanjem različitih aktivnosti koje su organizirane prema afinitetima članova udruga, informiranje članova o njihovim pravima te upućivanje istih prema ustanovama koje im mogu biti od pomoći.

Usluge bi osim toga uključivale i kreativne sadržaje likovno - glazbenog izričaja, psihosocijalnu potporu obitelji za brži oporavak, grupne terapije i slično s ciljem demarginalizacije psihički oboljelih osoba i dužih remisija u ispoljavanju simptoma bolesti.

Suradnja je ostvarena s udrugama Marimo - Osijek, Mi - Split, Vrapčići - Slavonski Brod, Sretna obitelj - Popovača, Svitanje – Zagreb, Zajedno do zdravlja, Rina Mašera, Budi mi prijatelj, Deša, Bonsai – Dubrovnik, Centrom za socijalnu skrb Dubrovnik, Psihijatarskim odjelom Opće bolnice Dubrovnik, Zavodom za javno zdravstvo, Gradom Dubrovnikom i Dubrovačko-neretvanskom županijom.

Na području delte Neretve još nisu razvijeni kapaciteti za pružanje izvaninstitucijskih usluga osobama s mentalnim oštećenjima te je potrebno dodatne napore uključiti u toj regiji, bilo da se osigura kompetentan pružatelj iz drugih dijelova županije ili drugih područja Hrvatske (po modelu dubrovačke podružnice Udruge IDEM iz Zagreba), bilo da se ojačaju lokalni kapaciteti s postojećim stručnim djelatnicima na tom području.

9.2. Djeca i mladi

Djeci s teškoćama u razvoju u Dubrovačko–neretvanskoj županiji kronično nedostaje odgovarajući stručno rehabilitacijski rad (još od rane dobi), a mali ih je broj na poticajan način (uz pomoć asistenata) uključen u društvo vršnjaka, prije svega u vrtičke i školske programe. U postojećim uvjetima, u kojima im sustav u najboljem slučaju nudi tek 45-60 minuta tjedno rada s logopedom, edukatorom – rehabilitatorom, fizioterapeutom ili fizijatrom, ograničavaju se mogućnosti razvojnog napretka i umanjuju prilike za što veću funkcionalnost u odrasloj dobi. Jedinica za poremećaje razvojne dobi pri Općoj bolnici Dubrovnik pruža rehabilitacijske usluge (zaposlene dvije psihologinje i tri logopedinje) kao i fizioterapeuti, radni terapeuti i i

psihijatrica pri Općoj bolnici, međutim, 45 minuta tjedno je nedovoljno za djecu kojima treba intenzivnija podrška u razvoju.

Otežavajuća okolnost prilikom traženja usluga za djecu s teškoćama u razvoju je i nepostojanje jedinstvene evidencije, prema dobi i dijagnozi, korištenim uslugama i potrebama. Raspoložemo iskustvima roditelja djece koja su okupljena pri udrugama i iskustvima predstavnika struke, koji zbog velikog broja djece, mnoge ne uspijevaju ni uključiti u tretman. Vrtići i škole, a i udruge, evidentiraju djecu s teškoćama u razvoju, no postoje i ona djeca, prije svega u dobi ispod tri godine, koja nisu nigdje uključena, a nužna im je rana intervencija.

Projekt rane intervencije za neurorizičnu djecu i djecu s teškoćama u razvoju nastavit će svoju provedbu i tijekom 2015. godine u Školi s posebnim programom OŠ „Marina Držića“ u Dubrovniku. Programom je obuhvaćeno 25 korisnika u dobi od 2-8 godina (većina djece s poremećajima autističnog spektra i sumnjom na njih). U rad s djecom uključeni su edukator – rehabilitator, logoped, psiholog, socijalni pedagog, fizioterapeut, surdopedagog i medicinska sestra. Grad Dubrovnik sufinancira projekt u iznosu od od 25.000 kn.

Prema godišnjim statističkim podacima MSPM za 2013. godinu, u Dubrovačko-neretvanskoj županiji je izdano ukupno 115 rješenja za status roditelja njegovatelja za djecu s većim teškoćama i to rješenjem CZSS Dubrovnik 29, Metković 40, Ploče 18 i Korčula 24. Tijekom 2012. godine, u izvješćima CZSS nije iskazana niti jedna pružena usluga rane intervencije, stručne pomoći u kući (patronaže) kao ni usluga pomoći pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja za djecu s teškoćama (integracija).

Prema podacima dostavljenim od Obiteljskog centra županije, tijekom 2012. godine pružena je usluga rehabilitacije za 135 djece s teškoćama u razvoju (motorika, spoznaja, komunikacija i socijalizacija), a pružana je i savjetodavna pomoć roditeljima djece s teškoćama u razvoju za 126 korisnika. Osim toga, županija, gradovi i općine sufinanciraju rad udruga za osobe s invaliditetom kao i udruga roditelja djece s teškoćama u razvoju.

Budući da je tijekom 2012. godine na području županije odobreno 364 invalidnine i 212 doplataka za pomoć i njegu u kući za djecu i mlade do 18 godina, uz 111 statusa roditelja njegovatelja, možemo pretpostaviti da za najmanje 700 djece s teškoćama u razvoju postoji potreba za intenzivnijom podrškom i uslugama rehabilitacije i uključivanja u programe odgoja i obrazovanja.

Šesnaestero djece i mladih s invaliditetom s područja Dubrovačko-neretvanske županije smješteno je u domove socijalne skrbi, dok je troje smješteno u udomiteljske obitelji. Udomiteljstvo je na području županije nerazvijeno i postoji svega 7 registriranih obitelji za smještaj djece, a od toga su 3 srodničke, a niti jedna nije specijalizirana za djecu s teškoćama u razvoju. Za troje djece s teškoćama u razvoju i mlađih punoljetnika s invaliditetom koji su smješteni u udomiteljske obitelji s područja CZSS Metković i CZSS Korčula, nije moguće iz statističkog izvješća razlučiti u kojim su županijama smješteni.

Prema dostavljenim podacima o pruženim socijalnim uslugama u 2012. godini, u bazi podataka za DNŽ, od usluga namijenjenima djeci i mladima s teškoćama u razvoju, postoje

asistenti u nastavi u četiri osnovne škole u gradu Dubrovniku, a MSPM financira program Slagalice u Dječjem vrtiću Župa dubrovačka za integraciju 30 djece s teškoćama u razvoju.

Prema podacima županijske podružnice Udruge IDEM u školskoj godini 2012./2013. bilo je angažirano 15 asistenata u nastavi za 16 djece u Gradu Dubrovniku, 2 asistenta u Općini Župa dubrovačka i 1 asistent u Općini Konavle (Cavtat).

U tekućoj školskoj godini 2013./2014. u osnovne škole na području županije uključeno je 65 asistenata, u srednje škole 9 asistenata, a u predškolske ustanove 18 asistenta.

Odlukom o financiranju Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, od 23. rujna 2014, u okviru poziva za dodjelu bespovratnih sredstava iz Europskog socijalnog fonda (ESF) HR.2.2.04. "Osiguravanje pomoćnika učenicima s teškoćama u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama, odobrena je dodjela bespovratnih sredstava, u iznosu 1.926.995,08 kn, projektu "Zajedno možemo sve!" Dubrovačko-neretvanske županije, za financiranje 46 pomoćnika u nastavi za 46 učenika u školskoj godini 2014/2015.

Iz sredstava Grada Dubrovnika

Dječji vrtići Dubrovnik u 2012. godini (prvih pet mjeseci) imali su tri asistenta za šestoro djece, a u pedagoškoj godini 2012./2013. za sedmero djece, dok je u pedagoškoj godini 2013./2014. predviđeno uključiti šestoro djece s Down sindromom. Dječji vrtić Župa dubrovačka ima dva asistenta u vrtiću za dvoje djece (asistente financiraju roditelji), dok su Dječji vrtići Konavle u prethodne dvije pedagoške godine i u tekućoj na isti način (financiranjem roditelja) imali asistenta za jedno dijete. Udruga Cvitić iz Vela Luke osigurava jednog asistenta u nastavi u vrtiću i jednog u osnovnoj školi. U njihove kreativne radionice uključeno je desetoro djece s raznim oštećenjima. Udruga Zajedno do zdravlja iz Dubrovnika provodi rehabilitacijski rad s edukatorom za 11 djece u dobi od 3 do 7 godina i to za dvoje djece individualno, a za devetero je predviđen rad u malim grupama. Ova udruga također povremeno provodi stručnu procjenu djece i savjetovanje roditelja u suradnji sa stručnjacima sa ERF i CZR Silver iz Zagreba (u 2013. godini za 24 djece). U planu je izrada dokumenta sa savjetima za rad s djecom s teškoćama u razvoju.

Provođenjem projekta „Pomoć za djecu s teškoćama u razvoju predškolske dobi“, na Korčuli, osigurava se nastavak postojeće usluge pomoći djeci predškolskog uzrasta (godinu dana prije polaska u školu) i povećanje usluge pomoći za svu djecu s teškoćama u razvoju vrtićkog uzrasta. Projekt provodi Humanitarna udruga Kap u moru Korčula, u partnerstvu s dječjim vrtićima:

- DV "Anđeli čuvari,, Korčula: jedan pomagač za jedno dijete s višestrukim teškoćama;
- DV Orebić: jedan pomagač za jedno dijete s cerebralnom paralizom;
- DV Korčula s područnom jedinicom Čara: jedan pomoćnik u Matičnom vrtiću za dijete s Down sindromom i jedan pomoćnik u Područnom vrtiću Čara za dijete s motoričkim teškoćama.

Županijska podružnica udruge IDEM provodi i rehabilitacijski rad s djecom u prostoru u Srebrenom, za koji udruga podmiruje najam. Uključuju djecu ovisno o potrebi i mogućnostima, trenutno rade po jedan logoped i rehabilitator, a godišnje na individualne tretmane dolazi redovito 15-ak djece. Savjetovanje roditelja, prisutno je konstantno u toku

rada s djecom. U 2012. godini uz ove dvije osobe radio je i socijalni pedagog. Udruga cerebralne i dječje paralize doline Neretve Leptirić ima potrebu za 5 asistenata u nastavi te pruža usluge logopeda uz participaciju (plaćanje) korisnika. Udruga Prijatelj iz Metkovića ima također potrebu za 5 asistenata u nastavi, ali obje udruge nisu to uspjele ostvariti putem zajedničke prijave na natječaj MZOŠ-a, te će pokušat zaposliti asistente u nastavi putem HZZ programa javnih radova.

Udruga osoba s invaliditetom Prijatelj – Metković provodi neurofeedback terapiju za 20-ak djece (iz područja Neretve, Splitsko dalmatinske županije i šire, te se u 2014. godini očekuje povećanje na 30-ak uključene djece). Usluge se financiraju iz donacija uz participaciju korisnika. Osim navedenoga, udruga planira i započinjanje programa koji bi obuhvatio djecu u dobi od prve godine života, a podrška bi uključivala: procjenu djece, savjetovanje (provođenje usluge te rad s roditeljima), usluge rane intervencije s ciljem minimalizacije oštećenja, provođenje individualnih i grupnih aktivnosti s djecom te program senzoričke integracije. U 2014. godini udruga će nastaviti s predavanjima i edukacijama u osnovnim školama (kako bi ostala djeca što bolje prihvatila djecu s teškoćama) te bi u prostorima Dnevnog centra provodili radionice za djecu s teškoćama koji bi se integrirali s djecom bez teškoća.

Rehabilitacijske tretmane s djecom su pružale četiri edukatorice – rehabilitatorice 4 sata mjesečno po 60 minuta terapije po djetetu koja se je odvijala u Udruzi za Down sindrom Dubrovačko – neertvanske županije za 12 djece sa DS-om. Sveukupan trošak za rehabilitatorice i voditeljice likovnih radionica u 2012. godini je iznosio 64.652,52 kn. Grad Dubrovnik je financirao projekt s 25.000,00 kn dok je razlika financirana iz donacija Udruge. Osim navedenog Udruga planira u 2014./2015. godini povećanje tretmana na 8 sati mjesečno po 60 minuta za 15 djece s DS-om. Udruga također provodi radionice roditelja i djece: izrada i ukrašavanje predmeta od različitih materijala (tehnik rada s glinom, decoupage tehnika). U ove je aktivnosti uključeno 18 djece sa DS-om.

Udruga cerebralne i dječje paralize doline Neretve Leptirići osigurava tretman logopeda za djecu kojima je isti potreban (trenutno osmero djece, korisnici ne participiraju troškove tretmana). Tretmane rehabilitatora je udruga Leptirići počela provoditi 1.rujna 2013. godine a fizioterapiju od 1.svibnja 2013.godine. Još se kontinuirano provode radionice, igraonice, čitaonica i pričaonica, kao i pomoć u savladavanju školskog gradiva za članove udruge. Dnevni boravak za djecu s teškoćama provodi udruga Dva skalina iz Dubrovnika i udruga Radost iz Ploča, a udruga Prijatelj iz Metkovića planira otvaranje dnevnog boravka u 2014.godiini. Taj bi se oblik usluga uz rehabilitacijske programe i socijalizacijske radionice trebao dalje razvijati i širiti na područja županije gdje takve usluge ne postoje.

Usluge koje se pružaju djeci i mladima:

a) Novčane i ostale naknade

MSPM, kao i županijska, gradske i općinske uprave, pružaju razne oblike novčanih potpora poput jednokratne novčane pomoći koja se odobrava samcu ili kućanstvu koje zbog trenutačnih materijalnih teškoća nije u mogućnosti podmiriti osnovne životne

potrebe, kao i za djecu, naročito kad je riječ o troškovima obrazovanja što uključuje sufinanciranje nabave školske opreme, prijevoza, prehrane u školi, stipendije i slično.

b) Usluge informiranja i savjetovanja

Centri za socijalnu skrb pužaju usluge savjetovanja djeci, mladima i njihovim obiteljima. Tijekom 2012. godine Obiteljski centar pružao je usluge savjetodavnog rada s djecom razvedenih roditelja kroz program Pinklec, rad s djecom s problemima u ponašanju, rad s malodobnim počiniteljima kaznenih djela. Zavod za javno zdravstvo provodi program među učenicima osnovnih škola na temu zdravog stila življenja.

c) Usluge skrbi u ustanovama

U Županiji postoji jedna ustanova namijenjena djeci bez odgovarajuće roditeljske skrbi – Dom Maslina. Prema podacima iz godišnjeg statističkog izvještaja Doma za 2013. godinu, na 31. prosinca 2013., u Domu je na stalnom smještaju bio 21 korisnik, jedan na tjednom i tri na privremenom smještaju.

d) Usluge dnevne skrbi

U Dječjem domu Maslina u Dubrovniku, dvoje djece koristi uslugu poludnevnog boravka. Dnevni boravak za djecu s teškoćama vode udruga Dva skalina iz Dubrovnika i udruga Radost iz Ploča, a udruga Prijatelj iz Metkovića planira otvaranje dnevnog boravka u 2014.godiini.

e) Udomiteljske usluge

Svega troje djece iz županije smješteno je u udomiteljske obitelji.

f) Socijalno uključivanje, olakšavanje samostalnog života

MSPM u Osnovnoj školi Gruda organizira grupu podrške djeci s teškoćama u razvoju, kao i usluge asistenta u nastavi za djecu s teškoćama u razvoju koji rade u četiri škole u Dubrovniku, a organizirala je udruga IDEM. Jedan je stan u Mokošici namjenjen korisnicima stambene zajednice (1-4 korisnika), mladima koji izlaze iz Doma socijalne skrbi Maslina, nakon što postanu punoljetni.

Utvrđene potrebe za socijalnim uslugama za djecu i mlade:

Neophodno je omogućiti rehabilitacijski rad svoj djeci s teškoćama u razvoju u županiji, te uvećati broj sati onima koji su dosad uključeni. Realno rješenje je dnevni boravak za rehabilitaciju, na kojem će biti dostupne usluge logopeda, edukatora – rehabilitatora, psihologa, dječjeg psihijatra, radnog terapeuta, fizijatra ili fizioterapeuta. Odabir stručnjaka ovisit će o broju djece kojoj je određen stručnjak potreban, no mišljenja smo kako bi većini pomogli edukator – rehabilitator i logoped, koji su i prema stipendijama za školovanje koje nudi županija deficitarna zanimanja. Boravak bi bio smješten na tri lokacije u županiji, omogućivši veću dostupnost. U suradnji sa županijom te jedinicama lokalne samouprave

potrebno je otvoriti radna mjesta za stručnjake koji bi radili s djecom. Ovim bi se ujedno povećala zapošljivost mladih osoba iz županije koji se školuju za ova zanimanja, a za koje su osigurane stipendije kako bi se osigurao dovoljan broj potrebnih stručnjaka.

Uključenje u vrtiće i škole, uz pomoć asistenta, nužno je onoj djeci koja su za taj korak spremna, jer nudi nebrojene mogućnosti za razvojni napredak, prije svega u komunikaciji i socijalizaciji. Boravak među vršnjacima u ravnopravnim uvjetima i prihvaćenost od njih daju ogroman poticaj za razvoj djece s teškoćama. Usluga asistencije u vrtićima i školama najbolje je razvijena u Dubrovniku, suradnjom Grada (koji financijski podupire projekt) i županijske podružnice Udruge IDEM, dok je drugdje prisutna pojedinačno ili inicijativama udruga i pokriva mali broj djece. Potrebno je ovu uslugu razviti na cijelom području županije. Uspješan boravak djece s teškoćama u razvoju u redovnim vrtićkim i školskim programima ujedno je pokazatelj rezultata rehabilitacijskog rada. Dva operativna cilja koja ističemo u području djece i mladih usko su povezana i jedan drugom mogu poslužiti i kao potpora i kao pokazatelj uspješnosti.

Iako su potrebe puno šire, radna skupina je odabrala prioritete usluge za 2014. godinu:

- Usluge asistencije za djecu s teškoćama u vrtićima, osnovnim školama i srednjim školama
- Rehabilitacijski rad s djecom u udrugama na području županije: IDEM, Zajedno do zdravlja, Dva skalina, Udruga za Down sindrom DNŽ iz Dubrovnika, Prijatelj iz Metkovića, Radost iz Ploča, Leptirići iz doline Neretve, Cvitić iz Vele Luke.
- Osnivanje dnevnog boravka za rehabilitaciju djece s teškoćama u razvoju na području Dubrovnika
- Održavanje postojećih dnevnih boravaka u udrugama i otvaranje novih
- Održavanje postojeće usluge rehabilitacije i savjetovanja u CSS - Obiteljskom centru

Kao prvi korak u pripremi dva prioriteta operativna cilja, odnosno predloženih aktivnosti, potrebno je provesti istraživanje te konačno stvoriti evidenciju djece s teškoćama u razvoju. Izradit će se upitnik, koji će se uputiti CZSS, školama, vrtićima, domovima socijalne skrbi i liječnicima u djelatnosti zdravstvene zaštite dojenčadi i predškolske djece, kako bi se identificirala djeca s potrebom za stručnim rehabilitacijskim radom te asistentima u vrtićima i školama; brojno i prema dijagnozi (vrsti i stupnju teškoće), funkcionalnosti, dobi, potrebama i tretmanima u koji su trenutno uključena.

Drugi korak je formiranje stručnog tima koji će konkretno procijeniti koje su rehabilitacijske usluge potrebne djetetu.

Treći korak je procjena djece te definiranje potreba, kao i broja i vrsta potrebnih izvoditelja usluga.

Četvrti korak je prezentirati županiji, gradovima i općinama potrebe s ciljem traženja otvaranja radnih mjesta za potrebne stručnjake (kroz partnerstvo svih uključenih u problematiku u pojedinom gradu ili općini).

Peti korak je definirati lokacije na kojima će se nalaziti Dnevni boravak za rehabilitaciju (korištenjem postojećih prostora onih koji skrbe o djeci s teškoćama u razvoju, primjerice udruga), kako bi usluga bila što dostupnija svima u županiji.

Šesti korak je utvrditi prioritete s popisa djece koja su spremna za uključenje u redovne vrtiće i školske programe, uz asistenta, te regrutirati, izabrati i educirati asistente.

9.3. Obitelji u riziku

Centri za socijalnu skrb pružaju stručnu pomoć obitelji kroz informiranje, prepoznavanje problema, procjenu potreba, savjetovanje i pomaganje, obiteljsku medijaciju. CZSS Dubrovnik Podružnica Obiteljski centar je usmjeren na pružanje preventivnih programa vezanih uz razvoj djece i razvoj roditeljskih vještina, uz individualna i grupna savjetovanja, pravna savjetovanja. Caritas Dubrovačke biskupije pruža materijalnu pomoć socijalno ugroženim obiteljima i usluge savjetovanja u Obiteljskom savjetovalištu Dubrovačke biskupije. Udruga Feniks za zaštitu djece, mladih i obitelji je također posvećena radu s obiteljima u riziku.

Socijalne usluge koje se pružaju obiteljima u riziku:

a) Usluge skrbi u ustanovama

Na području županije ne postoji mogućnost privremenog smještaja u sklonište za žrtve obiteljskog nasilja, stoga centri za socijalnu skrb upućuju korisnike u skloništa u drugim županijama, ovisno o raspoloživom kapacitetu.

b) Usluge informiranja i savjetovanja

Centri za socijalnu skrb s podružnicom Obiteljski centar obiteljima pružaju savjetodavne usluge, kao i Obiteljsko savjetovalište Dubrovačke biskupije.

Udruga Feniks organizira savjetovalište za žrtve nasilja za 20-tak žrtava godišnje (djeca i žene), te provođenje psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja u obitelji (20 počinitelja nasilja godišnje). Udruga organizira za učenike 2. razreda i njihove roditelje radionice, individualne razgovore, predavanja o prevenciji zlostavljanja djece

Utvrđene potrebe za socijalnim uslugama za obitelji izložene riziku:

Među prioritetnim uslugama odabrane su sljedeće aktivnosti koje treba nastaviti provoditi, a vezane su većinom na smanjivanje nasilja u obitelji i pomoći žrtvama nasilja i podršku jednosroditeljskim obiteljima:

1. Upućivanje u skloništa za žrtve nasilja
2. Tretmani za žrtve nasilja, rad s djecom žrtvama nasilja
3. Tretmani za počinitelje nasilja
4. Psihosocijalna pomoć za jednoroditeljske obitelji

9.4. Starije i nemoćne osobe, umirovljenici

Starije i nemoćne osobe i umirovljenici ubrajaju se među četiri prioritetne ciljne skupine koje je Glavna radna skupina odredila za uključivanje u Akcijski plan socijalnih usluga za 2014. i 2015. godinu.

Prema zadnjem popisu stanovništva iz 2011. godine, na području Županije živi ukupno 122.568 stanovnika. Od toga broja 20.908 stanovnika (17%) je u dobi od 65 godina i više, što je nešto niže od nacionalnog prosjeka od 17,7%

Naglasak je na poticanju starijih i nemoćnih osoba da žive neovisno/samostalno i sigurno (s pruženom podrškom) u vlastitim domovima. Osobito ranjive skupine starijih osoba su one koje žive same u kućanstvu, starije osobe niskog socio-ekonomskog statusa i starije osobe težeg narušenog stanja koje žive u slabo naseljenim područjima s visokim udjelom starijih osoba u ukupnom stanovništvu. Osobama starije životne dobi potrebno je osigurati različite sustave podrške i pomoći uvažavajući njihove specifične potrebe.

Na području županije nalazi se pet domova za starije i nemoćne: Dom za starije i nemoćne Dubrovnik (170 korisnika stalnog smještaja), Dom za starije i nemoćne „Domus Christi“ (85 korisnika stalnog smještaja), Dom za starije i nemoćne osobe „Korčula“ iz Vela Luke (68 korisnika stalnog smještaja), Dom za starije i nemoćne Korčula iz Korčule (42 korisnika stalnog smještaja) i Dom za starije i nemoćne osobe i tjelesno ili mentalno oštećene osobe Metković (36 korisnika stalnog smještaja).²² Najveći broj osoba smještenih u ustanovama socijalne skrbi, nalazi se na području Grada Dubrovnika.

Osim smještaja u ustanovama socijalne skrbi, na području županije su razvijene i izvaninstitucijske usluge: do 1. svibnja 2014. godine, provodio se program dnevnog boravka i pomoć u kući koji su financirali MSPM i jedinice lokalne samouprave. Pomoć u kući je, do toga datuma, na području općine Konavle koristilo 100 korisnika, na području grada Metkovića nešto više 250 korisnika, na području općine Slano 125 korisnika, na području Općine Lastovo 120 korisnika i na području grada Ploče 76 korisnika. Dnevni boravci za starije i nemoćne su otvoreni su na području grada Metkovića i Ploča te općina Konavle i Slano.

Ministarstvo socijalne politike i mladih je temeljem Zakona o socijalnoj skrbi, redefiniralo pravo na uslugu iz programa “Pomoć u kući starijim osobama” i “Dnevni boravak i pomoć u kući”.

Osobe koje su do 30. travnja 2014. godine koristile usluge iz programa “Pomoć u kući starijim osobama” istu uslugu mogu ostvarivati i dalje, pod uvjetom da ispunjavaju uvjete propisane Zakonom o socijalnoj skrbi. Nadležni Centri za socijalnu skrb određuju ispunjava li pojedina osoba propisane uvjete i ostvaruje li, prema tome, pravo na uslugu “Pomoć u kući”. Prema uputama Ministarstva socijalne politike i mladih, Dubrovačko-neretvanska županija je dobila obvezu izdavanja licencije onim udrugama, pružateljima usluga pomoći u kući, koje su do tada bile u sustavu Ministarstva socijalne politike i mladih, a s područja su županije, pod uvjetom da iste ispunjanju uvjete za dobivanje licencije. Kao osnova za daljnji rad osnovano je Povjerenstvo koje je obavljalo očevide.

Provoditelji usluga pomoći i njege u kući bili su: “ Otac Ante Gabrić” iz Metkovića, “Dobra” za područje općina Pojezerje, Zažablje i Kula Norinska, “Val” s otoka Lastova, “Blage ruke” iz općine Dubrovačko primorje i “Marijin dom” iz općine Konavle.

Licenciju (Rješenje za daljnji rad) dobili su svi osim Družbe sestara Kćeri Milosrđa TRS sv. Franje koja je provodila program “Marijin dom” u općini Konavle, a koja nije ni podnijela

²²Prema podacima iz godišnjih statističkih izvještaja domova za 2013. godinu, na 31. prosinca 2013.

zahtjev za izdavanje licencije jer su odustali od daljnje provedbe programa. Kao razlog odustajanja naveli su skoro otvaranje Doma za starije i nemoćne osobe na području općine Konavle koji bi trebao pružati i usluge pomoći u kući starijim osobama.

Poslije dobivene licencije, obveza udruga je bila upisati djelatnost u upisnik ustanova socijalne skrbi, te potpisati ugovor o pružanju usluga pomoći u kući starijim osobama s Ministarstvom, prema kojemu Ministarstvo sufinancira usluge samo za one osobe koje zadovoljavaju propisane uvjete iz Zakona o socijalnoj skrbi. Sve ostale troškove sufinanciranja programa snose jedinice lokalne i regionalne samouprave.

Provedba programa na osnovu revidiranih prava započela je od 1. svibnja 2014. godine. Sukladno novim uvjetima smanjio se broj korisnika usluge "Pomoć u kući starijim osobama" na području DNŽ, pa sukladno tome uslugu trenutno pružaju sljedeće udruge:

1. "Otac Ante Gabrić", broj korisnika se smanjio sa 160 na 60 korisnika
2. "Dobra" broj korisnika se smanjio sa 200 na 35 korisnika
3. "Val" od 100 na 36
4. "Blage ruke", od 125 na 31 korisnika
5. "Dnevni boravak i pomoć u kući Ploče" pruža usluge za 75 korisnika. Još uvijek nije u sustavu Ministarstva socijalne politike i mladih.

Dakle, prije 1. svibnja 2014. godine ovim je načinom bilo obuhvaćeno više od 700 korisnika, a trenutno ih ima nešto više od 200.

Pomoć i njegu u kući na području Dubrovačko-neretvanske županije provode i ustanove: Dom za starije i nemoćne osobe „Korčula“ iz Vela Luke (6 osoba koristi uslugu pomoći i njege, 40 organiziranje prehrane) i Dom za psihički oboljele odrasle osobe Blato (21 osoba koristi usluge pomoći i njege). U najvećem dijelu pruženu uslugu plaćaju sami korisnici. Posebnu pogodnost imaju korisnici s područja grada Dubrovnika kojima uslugu pruža Dom za starije i nemoćne osobe „Dubrovnik“ (38 osoba koristi usluge pomoći i njege i 110 organiziranje prehrane), a koje sufinancira Zaklada „Blaga djela“.

Osim konkretnih usluga postoji i niz aktivnosti koje provode udruge umirovljenika, Zavod za javno zdravstvo i drugi: obilazak i druženje sa starijim osobama, preventivne radionice, edukacija o zdravom starenju i slično.

Prema podacima Centara za socijalnu skrb na području županije u 2012. godini je ostvareno 2.044 doplataka za tuđu pomoć i njegu, a usluga pomoći i njege je pružena za 22 korisnika (ukupno 50 usluga – sve na području Grada Dubrovnika).

Socijalne usluge koje se pružaju starijim i nemoćnim osobama:

a) Novčane naknade

Gradovi u županiji pomažu svoje starije sugrađane na razne načine, pa tako podmiruju troškove prehrane, subvencioniraju troškove dostave hrane, mjesečno isplaćuju novčane pomoći, subvencioniraju troškove prijevoza, a županija sufinancira uslugu pomoći i njege u kući.

b) Usluge informiranja i savjetovanja

Usluge savjetovanja uglavnom pružaju centri za socijalnu skrb i udruge umirovljenika.

c) Usluge skrbi u ustanovama

Domovi za starije i nemoćne osobe kojima je osnivač županija Dubrovačko – neretvanska:

1. Dom za starije i nemoćne Dubrovnik (170 korisnika stalnog smještaja)
2. Doma za starije i nemoćne Domus Christi (85 korisnika stalnog smještaja)
3. Dom za starije i nemoćne Vela Luka (68 korisnika stalnog smještaja),
4. Dom za starije i nemoćne Korčula (42 korisnika stalnog smještaja)
i jedan dom kojem je osnivač država:
5. Dom za starije i nemoćne osobe i tjelesno ili mentalno oštećene osobe Metković
(36 korisnika stalnog smještaja)

Tri obiteljska doma za starije i nemoćne pružaju usluge smještaja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji i to po jedan u Dubrovniku, Župi Dubrovačkoj i Metkoviću.

d) Usluge dnevne skrbi

Na području županije su razvijene i izvaninstitucijske usluge: program dnevnog boravka. Dnevni boravci za starije i nemoćne su otvoreni su na području grada Metkovića i Ploča te općina Konavle i Slano.

e) Usluga pomoć u kući i dostava obroka

Pomoć u kući i dnevni boravak poželjne su i ekonomične usluge za starije i nemoćne. Potrebno je tu uslugu proširiti na područja otoka i ruralnih krajeva Dubrovačkog primorja. Osim toga postoji mogućnost da domovi za starije i nemoćne prošire svoje izvaninstitucijske usluge organiziranja prehrane i pomoći i njege u kući na veći broj vanjskih korisnika.

Potrebne socijalne usluge za starije i nemoćne osobe:

Radna skupina je odredila prioritete usluge za 2014. i 2015.godinu, te su one grupirane prema dva operativna cilja. S jedne strane prepoznata je važnost održavanja i širenja usluga u zajednici i organiziranje palijativne skrbi, a s druge strane nadogradnja postojećih institucijskih kapaciteta za smještaj starijih i nemoćnih.

U Općoj bolnici Dubrovnik se planira pripremiti dio kreveta za palijativne bolesnike, a osim toga potrebno je osnivanje mobilnih timova za područje Dubrovnika i delte Neretve koji bi obilazili korisnike na terenu.

Halo pomoć - Halo pomoć namijenjena je starijim, nemoćnim, teže bolesnim osobama i osobama s invaliditetom koje žive same ili su veći dio dana same. Ova usluga predstavlja suvremeni pristup u rješavanju problema organizacije i provedbe zdravstvenih, socijalnih, komunalnih i sličnih potrebitih usluga pomoći u kući. Svaki korisnik HALO pomoći ima u svom domu poseban dodatak telefonu koji je priključen na javnu telefonsku mrežu.

Korisnik uvijek sa sobom nosi alarmni uređaj (u obliku narukvice ili ogrlice). Pritiskom na tipku alarmnog uređaja uspostavlja se kontakt s dežurnim operaterom (medicinskom sestrom) u HALO centru. Centar je opremljen s posebnom prijemnim aparatom (telefonska centrala s računalom) koji prepoznaje s kojeg je telefona aktiviran poziv u pomoć. Na ekranu računala pojavi se datoteka sa svim nužnim podacima o korisniku telefona. Medicinska sestra u HALO centru u razgovoru procjenjuje potrebu korisnika i organizira odgovarajuću uslugu. Kada razgovor nije moguć (npr. korisnik u nesvjesti) medicinska sestra temeljem podataka u računalu alarmira korisnikove susjede ili rodbinu i organizira potrebnu pomoć. Dobiti ovakvog sustava su: osigurana stalna 24-satna pomoć, smanjivanje "liste čekanja" za smještaj u domove za starije i nemoćne osobe, omogućavanje duljeg boravka u vlastitom okruženju – u svom domu, smanjuje se socijalna isključenost (smanjenje osjećaja usamljenosti), jača se osjećaj osobne sigurnosti, omogućuje se brza i učinkovita intervencija zdravstvene službe kod bolesnika u kući (HMP, liječnik OM, patronažna sestra...), omogućuje se hitna intervencija komunalnih službi, senzibilizira se lokalna zajednica za povećane potrebe starijih i nemoćnih osoba i potrebu uzajamnog pomaganja, potiče se međusobna suradnja tijela regionalne i lokalne samouprave, zdravstvenih, socijalnih, komunalnih i drugih službi, i nevladinih organizacija, potiče i razvija osjećaj odgovornosti lokalne zajednice za svakodnevne probleme starijih i nemoćnih osoba i sprječava se iseljavanje ruralnog i otočnog područja naše Županije.

HALO centar bi se osnovao na području Dubrovnika, Ploča i Korčule no za njegovo se osnivanje još traže sredstva za sufinansiranje kroz natječaje za dodjeljivanje bespovratnih sredstava EU.

9.5. Nezaposlene osobe

Društveni problemi siromaštva, socijalne isključenosti, alkoholizma i obiteljskih problema najčešće su povezani s nezaposlenošću stoga se dugotrajno nezaposlenim osobama i onima s otežanim faktorima zapošljivosti treba posvetiti posebna pažnja pri oblikovanju socijalnih usluga.

Područni ured Hrvatskog zavoda za zapošljavanje osigurava novčane naknade za nezaposlene koji za to ispunjavaju uvjete i brojne usluge vezane za pronalaženje i zadržavanje zaposlenja, te privremeno zapošljavanje putem mjera aktivne politike zapošljavanja.

Osim pružanja naknade za nezaposlene, savjetovanja i programa usavršavanja, HZZ-ove mjere aktivnog tržišta rada glavna su aktivnost podrške za nezaposlene. U županiji trenutačno ne postoje druge usluge podrške za nezaposlene osobe koje bi trajno pružale podršku ovoj skupini, iako se povremeno provode projekti (primjerice DEŠA Dubrovnik) koji su namijenjeni zapošljavanju teže zapošljivih skupina.

Prosječan broj nezaposlenih osoba u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini je 8025 ili 2,3% od ukupnog broja nezaposlenih osoba u RH. U odnosu na 2012. godinu, došlo je do povećanja prosječnog broja nezaposlenih osoba u županiji za 5,9%.²³

²³Hrvatski zavod za zapošljavanje, Godišnjak 2013., Zagreb, travanj 2014.

Usluge za nezaposlene osobe:

a) Novčane i druge naknade

Nezaposlene osobe koje su prijavljene u HZZ-u ostvaruju prava na: informiranje o dostupnim poslovima; savjetovanje o mogućnostima ostvarenja karijere, uključujući procjenu dodatnog obrazovanja potrebnog za ispunjavanje zahtjeva tržišta rada; procjena radnih sposobnosti; pravno savjetovanje; radionice čiji je cilj povećati zapošljivost nezaposlenih; posredovanje kod poslodavaca; i osiguravanje naknade za nezaposlene koji ispunjavaju potrebne zakonske uvjete. Koncem ožujka 2014. godine na evidenciji Područnog ureda Dubrovnik bila su ukupno 1.695 korisnika prava na novčanu naknadu, što znači smanjenje od 18,7% prema ožujak prošle godine

b) Usluge informiranja i savjetovanja

Informiranje i savjetovanje nezaposlenih osoba pruža HZZ u svojim Područnim uredima u županiji. Također, humanitarna imirotvorna organizacija DEŠA void obrazovni i kretativni centar u kojem nezaposlene osobe mogu pohađati tečaj stranih jezika, tečaj informatike, radionice krojenja i šivanja.

DEŠA – Dubrovnik započela je u veljači 2014. godine provedbu projekta „Promicanje zapošljivosti mlade populacije na geografski izoliranim/udaljenim otocima“ u sklopu EU-Operativnog programa Razvoj ljudskih potencijala, financiranog iz sredstava EU i Ureda za udruge Vlade RH. Partneri na provedbi projekta su Udruga za razvoj organizacija civilnog društva - SVIMA, Udruga za održivi razvoj otoka Rave, Obrtničko učilište, Zagreb, Elektrostrojarska škola u Varaždinu.

U okviru projekta organiziraju se fokus grupe na otocima Korčuli, Mljetui Visu, te otoku Ravi, za mladu populaciju (18 do 30 godina) s otoka i predstavnike ključnih dionika zajednice, glede prepreka koje otežavaju zapošljivost mladih na geografski izoliranim/udaljenim otocima u Dalmaciji.

Program 50+ financiran od Grada Dubrovnika olakšava zapošljavanje osobama strarijima od pedeset godina.

Udruga BONSAI void Volonterski centar Dubrovnik gdje se nezaposlene osobe mogu uključiti u društveno koristan rad.

Utvrđene potrebe za uslugama za nezaposlene osobe:

Jedna od dvije prioritretne mjere je bolja koordinacija između HZZ-a i CZSS-a u pogledu pružanja usluga dugotrajno nezaposlenima koji su zajednički korisnici. Druga prioritetna mjera je pružanje podrške tražiteljima zaposlenja pri pronalasku i zadržavanju zaposlenja.

Ostale potrebe nabrojane od strane Radne skupine za socijalno planiranje su sljedeće:

- putem javih radova nastaviti zapošljavanje dugotrajno nezaposlenih osoba

- uključiti nezaposlene osobe u društveno koristan rad (uvjetovati na taj način novčane HZZ-a ili CZSS-a)
- ustrajati na obrazovnim aktivnostima, stjecanju i usavršavanju novih znanja, vještina i kompetencija
- poticati nastavak obrazovanja za osobe koje su prekinule školovanje, financirati obrazovanje i putne troškove polaznika

9.6 Osobe koje nemaju dovoljno prihoda za zadovoljavanje osnovnih potreba

Relativna stopa siromaštva redovito se prati na državnoj razini pomoću standardne EU metodologije, prema kojoj se smatra da osoba koja živi u kućanstvu u kojemu je raspoloživi dohodak manji od 60% od prosječnog dohotka u državi živi na granici siromaštva.

Socijalne naknade također su utemeljene na prihodima kućanstva, a ključna je naknada bila pomoć za uzdržavanje, prema Zakonu o socijalnoj skrbi, važećem do 31. prosinca 2013. godine. Pravo na mjesečnu pomoć za uzdržavanje moglo se ostvariti ako je po članu kućanstva prihod manji od 500 kuna, a od 1. siječnja 2014.godine, novim Zakonom o socijalnoj skrbi (NN 157/13) ova se pomoć zamijenjuje pravom na zajamčenu minimalnu naknadu (ZMN) a osnovica za izračun se povećava na 800 kuna. ZMN za samca iznosi 100% osnovice, odnosno 800 kuna, kao i za samohranog roditelja, dok se za kućanstvo utvrđuje u iznosu koji predstavlja zbroj udjela za svakog člana kućanstva i to za odraslog člana kućanstva 60% osnovice (480 kn) a za dijete 40% (320 kn). Kod ostvarivanja prava na ZMN, provjerava se i imovina korisnika te se moraju zadovoljiti svi uvjeti propisani Zakonom.

Najbolji način za izvlačenje iz siromaštva je zapošljavanje, zbog čega centri za socijalnu skrb i HZZ usko surađuju kako bi pružili odgovarajuću podršku pri potrazi za poslom i prekvalifikaciji nezaposlenih korisnika socijalne pomoći koji su radno sposobni.

Dodatno, postoje slučajevi kada su osobe zaposlene, ali prihodi im nisu dostatni za pokrivanje troškova življenja (ili ne primaju plaću). U takvim i drugim slučajevima, kada se osoba nađe u životnim okolnostima koje ne može sama riješiti, može se odobriti i jednokratna pomoć.

Prema podacima Godišnjeg statističkog izvješća MSPM za 2012.godinu, Dubrovačko-neretvanska županija bilježi manji udio (0,8%) korisnika pomoći za uzdržavanje u ukupnom broju stanovnika od državnog prosjeka (2,6%). Najviši je udjel na području CZSS Metković (1,9%), a najniži na području CZSS Korčula s udjelom od 0,3%. Podaci prikazani u Tablici 22 za 2013.godinu su još uvijek neslužbeni, a prikazani su prema pojedinačnim izvješćima centara za socijalnu skrb s područja županije.

Tablica 22: Obuhvaćenost stanovništva s pomoći za uzdržavanje u Dubrovačko-neretvanskoj županiji

Centar za socijalnu skrb (CZSS), - Podružnica CZSS	Broj stanovnika	Broj osoba korisnika pomoći za uzdržavanje u 2012. godini	Udjel (%) broja osoba korisnika pomoći za uzdržavanje u broju stanovnika	Broj osoba korisnika pomoći za uzdržavanje u 2013. godini	Udjel (%) broja osoba korisnika pomoći za uzdržavanje u broju stanovnika
Dubrovnik	65.739	316	0,5	324	0,5
Korčula	21.157	64	0,3	70	0,3
Metković	25.537	476	1,9	540	2,1
Ploče	10.135	101	1,0	116	1,1
Ukupno - Dubrovačko-neretvanska županija	122.568	957	0,8	1.050	0,9
Republika Hrvatska	4.284.889	110.794	2,6	101.958	2,4

Izvor: Godišnje izvješće Ministarstva socijalne politike i mladih, stanje 31. prosinca 2012., te neslužbeni podaci MSPM za 2013., stanje 31.12.2013.

Podatci o primateljima dječjih doplatka također su pokazatelj koliko je stanovništvo u riziku od siromaštva, osobito obitelji s djecom s nedostatnim dohotkom kućanstva.

Prema stanju na 31. ožujka 2014. godine, u Dubrovačko-neretvanskoj županiji bilo je 2.634 korisnika dječjeg doplatka, što ju činijednom od županija s manjim brojem korisnika u Hrvatskoj. Na 31. ožujka 2014., ovim doplatkom ukupno je bilo obuhvaćeno 4.993 djece, u prosječnoj mjesečnoj svoti doplatka od 383,64 kune.²⁴

Usluge koje se pružaju:

a) Novčane naknade (CZSS)

Centri za socijalnu skrb su u 2012. godini osigurali pomoć za uzdržavanje za svoje korisnike na području županije i to CZSS Dubrovnik za 215 obitelji i samaca, CZSS Ploče za 101 korisnika, CZSS Metković za 223 korisnika i CZSS Korčula za 64 korisnika.

b) Ostale materijalne pomoći

Županija, gradovi, općine i udruge na različite načine pomažu svoje potrebite sugrađane, pa se tako u okviru državnog standarda određenog Zakonom o socijalnoj skrbi (57/13) jedinice lokalne i područne samouprave podmiruju troškove stanovanja i ogrjeva za korisnike pomoći za uzdržavanje. Iznad ovog standarda JLPS osiguravaju dodatne pomoći za umirovljenike s niskim mirovinama, jednokratne pomoći za socijalno ugrožene obitelji, sufinanciranje troškova prijevoza, prehrane i slično. Caritas Dubrovačke biskupije

²⁴Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, godina XII, broj 1/2014

za 21 obitelj u potrebi izdvaja stalna mjesečna davanja. Dostavljaju se topli obroci, paketi hrane, higijenske potrepštine, a u Dubrovniku djeluje pučka kuhinja koja sprema obroke za 234 korisnika.

Utvrđene potrebe za uslugama za osobe bez osnovnih prihoda:

- Siromašnim obiteljima s djecom osigurati primjereno stanovanje, podršku pri odgoju djece, novčanu pomoć;
- Novčana pomoć (jednokratna) za siromašne osobe koji rade za minimalnu plaću ili uopće ne primaju plaću;
- Kombinirana novčana pomoć i usluge podrške obitelji
- Pučka kuhinja

9.7. Branitelji

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji 2.118 branitelja s invaliditetom kao posljedicom Domovinskog rata.²⁵ Većina prava i naknada za branitelje iz Domovinskog rata potječe izravno iz državnog proračuna, preko Ministarstva branitelja, dok županija osigurava novčane potpore županijskim udrugama branitelja.

Usluge koje se pružaju braniteljima iz Domovinskog rata:

a) Novčane i druge naknade

- Mirovine za 2362 korisnika branitelja osigurava Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (od toga je 1980 invalidskih mirovina i 365 obiteljskih mirovina)²⁶
- Invalidnine osigurava Ministarstvo branitelja;
- Naknadu za invalidnost kao posljedicu ratnih djelovanja za civilne žrtve osigurava Ministarstvo branitelja;
- Podršku članovima obitelji branitelja osigurava Ministarstvo branitelja;
- Naknade za nezaposlene branitelja bez ikakvih primanja, starijih od 50 godina, pruža Hrvatski zavod za zapošljavanje; te
- Podrška za školovanje djece branitelja od učenika osnovnih škola do fakulteta, besplatne školske knjige pružaju se putem novčane podrške Ministarstva branitelja.

b) Usluge informiranja i savjetovanja

Županijski Centar za psihosocijalnu pomoć uključuje jedan mobilni tim koji pruža podršku u kriznim situacijama u domovima branitelja, a također pruža i savjetovanje braniteljima i njihovim obiteljima.

²⁵Hrvatski zavod za javno zdravstvo – Izvješće o osobama s invaliditetom u Hrvatskoj (stanje na dan 30. siječnja 2014.)

²⁶Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, godina XII, broj 1/2014 (iz tablice 21b)

b) Ostalo

Županija osigurava godišnju novčanu pomoć za udruge branitelja koje pružaju uglavnom usluge savjetovanja, uz organizaciju različitih prigodnih događaja, okupljanja branitelja i sportskih događaja, Upravni odjel za obitelj, branitelje i međugeneracijsku solidarnost sufinancira troškove liječenja branitelja i daje pomoć za odgoj i školovanje djece poginulih branitelja.

9.8. Beskućnici

Zakonom o socijalnoj skrbi (NN 33/12 čl. 111. st.1.) propisano je da su veliki gradovi sjedišta županija dužni, sukladno financijskim mogućnostima, poticati i osigurati građanima na svojem području druge oblike materijalnih pomoći i potpora kao što je prehrana u pučkim kuhinjama, privremeni smještaj beskućnika u prihvatilište, smještaj osoba koje primaju pomoć za uzdržavanje u socijalne stanove, subvencije u plaćanju pojedinih socijalnih i drugih usluga sukladno svojim općim aktima i Zakonom o socijalnoj skrbi, te poticati rad udruga i volonterski rad u skrbi i razvijati druge oblike socijalne skrbi na svom području. Stavak 2 istog članka propisuje da ukoliko veliki gradovi i gradovi sjedišta županija nisu u mogućnosti osigurati sredstva za prehranu u pučkim kuhinjama privremeni smještaj beskućnika u prihvatilište, u financiranju navedenih pomoći i usluga sudjelovat će jedinice područne samouprave u skladu sa svojim financijskim mogućnostima.

Na području čitave DNŽ, osim za grad Dubrovnika ne postoji evidencija o beskućnicima. Upravni odjel za šport, obrazovanje, socijalnu skrb i civilno društvo Grada Dubrovnika jedni ima unutar svoje djelatnosti skrb o beskućnicima u objektu hotel Vis II. Isti Odjel je već ukazivao na potrebu provođenja psihosocijalnog programa za beskućnike te je pozivao udruge da se jave na natječaj Grada kako bi se financirale ove potrebne aktivnosti no sve do posljednjeg natječaja u rujnu 2013.godine nije bilo zainteresiranih pružatelja takvih usluga.

U evidenciji UO je 38 beskućnika iako se procjenjuje da svega 15-ak ima opravdanu potrebu smještajem u prihvatilište dok ostali imaju druge mogućnosti za samostalan život npr. u obnovljenim kućama nakon ratnih razaranja, ali im nedostaje psihosocijalna podrška za samostalan život jer su nezaposleni, umirovljeni branitelji i slično te im je u narednom razdoblju potrebna druga vrsta podrške a ne smještaj. Štoviše, nisu utvrđeni niti jasni kriteriji za određivanje statusa beskućnika i njihovih prava, koji bi mogli pomoći da se odredi vrsta potrebne podrške.

Prema dostupnim podacima iz 2012. godine, vidi se da Prihvatilište za socijalno ugrožene slučajeve koristi 30 - 40 korisnika godišnje (te je njihov smještaj u najvećem broju slučajeva trajnije prirode), a Grad Dubrovnik sufinancira prihvatilište s oko 250.000 kuna godišnje (troškovi su uglavnom vezani za održavanje zgrade i plaćanje režija i sl.).

Pučku kuhinju, koja se nalazi u Hotelu Gruž, sufinancira grad Dubrovnik s oko 2.500.000 kuna godišnje, te ju na godišnjoj razini koristi oko 230 korisnika/ca, od toga 15-tak iz Prihvatilišta za beskućnike.

Iako su kriteriji za utvrđivanje beskućnika posebno pitanje, podaci o siromašnim žiteljima i novčanoj podršci Centra za socijalnu skrb pokazuju da je najveća koncentracija potrebitih i evidentiranih na području Dubrovnika i Metkovića.

Veliki značaj za ovu skupinu ima i Caritas Dubrovačke biskupije, koji kroz svoje aktivnosti obuhvaća oko 1.100 korisnika godišnje. Njihova podrška je u odjeći i obući, hrani i novčanoj pomoći.

Sve jedinice lokalne samouprave u županiji, prema Zakonu o Crvenom križu, doniraju dio sredstava Crvenom križu koji također pruža podršku najranjivijim skupinama društva.

Opis potrebe:

Radna skupina je prepoznala kao prioritetnu uslugu za ovu skupinu organiziranje psihosocijalne podrške beskućnicima – smještenim u Prihvatilištu. Podrška bi trebala obuhvaćati usluge psihološke radionice u kojoj će se grupnim i individualnim pristupom raditi na osvještavanju njihove vrijednost kao osoba te poticati razvoj njihovih talenata i sukladno tome uključiti ih u društveni život. Osim toga, važno im pružiti informaciju o mogućnostima ostvarivanja prava iz područja radnog prava te pružiti mogućnost rada za opće dobro (sudjelovanje u organiziranim radnim akcijama). Navedene usluge produkt su višegodišnjeg promatranja i kontakta sa osobama u kategoriji beskućnika.

Ostale usluge koje su viđene kao prioritetne od strane radne skupine odnose se na:

- nastavak sufinanciranja i održavanja Prihvatilišta za beskućnike
- nastavak rada Pučke kuhinje

9.9. Osobe s problemima ovisnosti

Zavod za javno zdravstvo DNŽ provodi aktivnosti vezane za prevenciju ovisnosti o drogama - prvenstveno putem radionica u osnovnim školama. Osim radionica, postoji i savjetodavni Odjel za mentalno zdravlje unutar Zavoda za javno zdravstvo. Škole i ostala odgovorna tijela upućuju u Zavod za javno zdravstvo na procjenu one osobe za koje se sumnja da imaju problem ovisnosti ili su pod utjecajem droga.

Odjel svoj rad obavlja kroz šest savjetovališta koja su raspoređena u županiji kako bi se omogućila bolja dostupnost korisnicima (Dubrovnik, Metković, Ploče, Korčula, VelaLuka i Orebić).

Postoje 3 kluba liječenih alkoholičara u županiji dva u Dubrovniku i jedan u Pločama, a rad je usmjeren na rehabilitaciju i resocijalizaciju ovisnika i njihovih obitelji kroz kontinuirani grupni rad (socioterapijski sastanci, savjetovanje i podrška, edukacija članova. Klub liječenih alkoholičara u Dubrovniku ima 228 korisnika (78 ovisnika i to 15 žena i 63 muškarca i 150 članova obitelji).

Pri Odjelu za mentalno zdravlje u Dubrovniku u prosincu 2014. godine osnovano je Savjetovalište za alkoholom uzrokovane probleme.

U Županiji je osnovano Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga koje se sastoji od predstavnika Centara s podružnicom Obiteljski centar, Doma zdravlja, Opće bolnice Dubrovnik i Crvenog križa. Nasilje među mladima i rana zlouporaba alkohola prepoznati su kao pojava u porastu. U školama postoji program kojeg provode nastavnici u svrhu

prevencije ovisnosti i smanjenja upotrebe alkohola i droga. CZSS Dubrovnik Podružnica obiteljski centar također je aktivni dionik te pruža savjetovanje za osobe liječene u klubovima alkoholičara, kao i savjetovanje pojedinaca ili članova obiteljiovisnika.

U županiji djeluju udruge koje kroz razna savjetovaništa, tečajevе, radionice, edukacije i sl. nastoje educirati djecu i mlade, kao i njihove roditelje o prevenciji ovisnosti, pa tako djeluju udruga Ruka ljubavi, udruga mladih Zlatni zmaj, Zajednica Pape Ivana XXIII.

Pružane socijalne usluge:

a) Informiranje i savjetodavne usluge

Centri zajedno sa Zavodom za javno zdravstvo i drugim zdravstvenim strukturama pružaju usluge informiranja i savjetovanja vezanog za zlouporabu opojnih sredstava. Također, ZZJZ organizira predavanja o zlouporabi droga u srednjim školama, štetnosti ovisnosti o cigaretama i drugih ovisnosti u osnovnim školama i provodi školski preventivni program.

b) Usluge pružane u zajednici

U županiji postoje 3 kluba liječenih alkoholičara dva u Dubrovniku i jedan u Pločama

U županiji se odvijaju razne manifestacije koje organiziraju udruge s ciljem da se upozori na razne vrste ovisnosti kroz sportske aktivnosti, ples, fotografsku radionicu, i sl.

10. Glavna pitanja koja proizlaze iz analize podataka i konzultacija sa županijskim dionicima

Dubrovačko-neretvanska županija pruža relativno dobru mrežu socijalnih usluga u zajednici za starije osobe, utemeljene na pomoći i njezi u kući, kroz dostavu gotovih obroka, te skrbi u ustanovama za one kojima je to neophodno. Međutim, usluge za osobe s invaliditetom, te za djecu i mlade s teškoćama u razvoju su deficitarne, pogotovo obzirom na zemljopisnu raznolikost županije koja uključuje udaljene otoke i područje doline Neretve koje od županijskog središta u Dubrovniku dijeli državna granica s BiH.

Ne postoji tradicija razvoja udomiteljskih usluga za djecu bez odgovarajuće obiteljske skrbi niti usluge za djecu s problemima u ponašanju te je u tom području skrbi za djecu i mlade potrebno uložiti dodatne napore s ciljem razvoja usluga.

Potrebno je unaprijediti i horizontalnu i vertikalnu koordinaciju među službama i resorima (socijalne skrbi, obrazovanja, zapošljavanja te zdravstvenog i pravosudnog sustava) kako bi se unaprijedilo županijsko planiranje i izvještavanje.

Dubrovačko-neretvanska županija je izuzetna po visokom udjelu sredstava za financiranje socijalne skrbi iz županijskog i gradskih i općinskih proračuna u odnosu na središnji državni proračun i stoga ima prostora za unapređenje mreže socijalnih usluga na svom području.

Kao prikaz takvog stanja unastavku je prikazana SWOT analiza sustava socijalne skrbi u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, u kojoj se analiziraju unutarnje snage i slabosti županije za razvoj socijalnih usluga, te vanjske prilike koje treba iskoristiti i vanjske prijetnje koje treba nadvladati vlastitim snagama, prema prijedlogu članova Radne skupine izrađenom na radionici 27. siječnja 2014. godine u Dubrovniku.

SWOT ANALIZA ŽUPANIJSKOG SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Tradicionalna osjetljivost sredine na pitanje socijalne skrbi – malo smještenih u ustanove • Postojanje zaklada • Manja nezaposlenost u odnosu na RH • Udio financiranja JLS • Dobro razvijena mreža različitih socijalnih usluga – institucionalnih i izvaninstitucionalnih (male liste čekanja) • Dobro razvijen sustav pomoći i njege u kući • Poštovanje tradicionalnih vrijednosti (osigurana podrška onima u potrebi) • Veća socijalna osjetljivost ljudi • Veće financijske mogućnosti i izdvajanja za socijalnu skrb u DNŽ 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljno razvijena suradnja između udruga i Centara za socijalnu skrb • Nedovoljna koordinacija unutar civilnog sektora, slabo umrežen nevladin sektor • Previše administrativnih poslova u sustavu pružanja usluga • Zatvorenost sustava i nedovoljna usmjerenost na korisnika • Neravnomjerna raspoređenost rehabilitacijskih centara u DNŽ (neravnomjerna dostupnost usluga) • Nedovoljno stručnog kadra • Nedostatak psihosocijalnog tretmana • Nedostatak strukovnih udruga • Nedovoljna informiranost o pravima i uslugama • Slabo korištenje EU fondova • Nerazvijeno udomiteljstvo
PRILIKE	PRIJETNJE/PREPREKE
<ul style="list-style-type: none"> • Razvijene udruge civilnog društva • Predstavnicu županije u EU parlamentu • Decentralizacija • Pelješki most - bolja prometna povezanost • EU sredstva (projekti) • Udruživanje civilnog društva i partnerstvo (suradnja) s državnim institucijama u DNŽ 	<ul style="list-style-type: none"> • Zemljopisna izoliranost DNŽ a posebno otočnih dijelova i doline Neretve • Rubno područje EU (imigranti) • Manjak međusobne komunikacije unutar sustava (nedostatak horizontalne-vertikalne komunikacije) • Nedovoljna pripremljenost za krizne situacije na području cijele županije • Nemogućnost posvećivanja konkretnim problemima radi prevelike administracije • Nedostatak spremnosti za rad u partnerstvu a time se smanjuje učinkovitost • Smanjenje nataliteta • Nedovoljno stručnog kadra • Nedovoljni financijski kapaciteti • Preskupa stanogradnja, nedostaju prostori koji bi se koristili za pružanje socijalnih usluga (visoka cijena kvadrata zbog turizma) • Politika vrši utjecaj na planiranje usluga

11. Prioriteti i operativni ciljevi za 2014. i 2015. godinu

Operativni ciljevi su razrađivani prema prioritetima u godišnjim Akcijskim planovima (u prilogu), u kojima su određene aktivnosti potrebne za postizanje navedenih ciljeva uz podatke o pružateljima usluga, troškove, izvore financiranja i vremenski okvir provedbe.

Djeca i mladi s teškoćama u razvoju

Operativni cilj 1: Integracija djece s teškoćama u razvoju u redovne odgojno-obrazovne programe u vrtićima i školama / prevencija institucionalizacije

Operativni cilj 2: Integracija djece s teškoćama u razvoju i postizanje veće funkcionalne sposobnosti za svakodnevni život kroz povećanje rehabilitacijskih usluga

Starije i nemoćne osobe

Operativni cilj 1: Usluge za starije i nemoćne pružiti u domu korisnika

Operativni cilj 2: Održavanje i proširenje postojećih smještajnih kapaciteta i proširenje izvaninstitucijskih usluga

Beskućnici

Operativni cilj 1: Podrška aktivaciji beskućnika

Osobe s invaliditetom*

Operativni cilj 1: Socijalno uključivanje kroz usluge u zajednici za 30 korisnika s psihičkim smetnjama (psihosocijalne smetnje)

Operativni cilj 2: Razvoj socijalnih usluga, s naglaskom na usluge u zajednici, na otoku Korčula, za osobe s psihosocijalnim i mentalnim teškoćama/smetnjama²⁷

Operativni cilj 3: Razvoj usluga za osobe s invaliditetom kroz civilni sektor²⁸

* promijenjeno u Akcijskom planu za 2015., u odnosu na Akcijski plan za 2014. godinu kada je prioritet bio Osobe sa psiho-socijalnim smetnjama (mentalnim oštećenjima)

Podrška obitelji²⁹

Operativni cilj 1: Savjetovanje i pomaganje obitelji

Operativni cilj 2: Grupni i individualni rad s djecom obitelji u riziku

²⁷ Akcijski plan socijalnih usluga za 2015. godinu

²⁸ Akcijski plan socijalnih usluga za 2015. godinu

²⁹ Akcijski plan socijalnih usluga za 2015. godinu

Operativna razrada aktivnosti koje doprinose postizanju strateških i operativnih ciljeva donosi se na godišnjoj razini i sastavni je dio ovog Socijalnog plana.

12. Praćenje, vrednovanje i izvještavanje

Dubrovačko-neretvanska županija će usvojiti redovito praćenje, vrednovanje i izvještavanje o provedbi strateškog Socijalnog plana (2014-2016) i godišnjih Akcijskih planova aktivnosti.

Praćenje:

Tijekom 2014. godine, uz podršku IPA projekta „Podrška sustavu socijalne skrbi u procesu daljnje deinstitucionalizacije socijalnih usluga“, naša županija je razvila sustav praćenja za kvantitativno i kvalitativno praćenje provedbe aktivnosti navedenih u županijskim Akcijskim planovima na godišnjoj razini. Sustav je osmišljen na način da sustavno bilježi i prati provedbu prema prethodno određenim indikatorima i ključnim ciljevima, na temelju redovitog prikupljanja i obrade podataka i informacija o napretku koje prikupljaju pružatelji usluga (organizacije i institucije) koji pružaju usluge navedene u Akcijskim planovima.

Naš sustav praćenja omogućava redovito praćenje napretka u provedbi i to na šestomjesečnoj te kvartalnoj bazi. Također pruža mogućnost praćenja:

- troškova provedbe svake aktivnosti, u pogledu planiranog i izvršenog proračuna;
- planiranog i stvarnog početka provedbe;
- razinu i opseg ljudskih resursa uključenih u pružanje usluga;
- sudjelovanje i uključenost sudionika u svaku uslugu tijekom svake godine, uključujući geografsku pokrivenost korisnika, rodnu ravnopravnost, zadovoljstvo korisnika itd.

Sustav praćenja također daje i statistički pregled postignuća ključnih ciljeva za svaku provedenu aktivnost (putem obojenih zastavica: crna (<25%), crvena (<50%), narančasta (<75%) i zelena (=>75%)) i mjerenjem napretka prema svakom unaprijed određenom pokazatelju uspješnosti (kvantitativnom i kvalitativnom).

Slike 1-3 u nastavku prikazuju kako izgleda županijski sustav praćenja socijalne skrbi:

Slika 10: Opći podaci o aktivnostima i praćenje troškova

Aktivnost 1 - Praćenje provedbe							
1	Naziv aktivnosti:						
2	Organizacija/Institucija zadužena za provedbu						
3	Odgovorna osoba zadužena za provedbu						
4	Vrijeme trajanja aktivnosti	Predviđeni početak	Predviđeni završetak	Aktualni početak	Aktualni završetak	Kašnjenje s početkom provedbe	Ukupno vrijeme provedbe
		(datum)	(datum)	(datum)	(datum)	(Izraženo u danima)	(Izraženo u danima)
5	Proračun aktivnosti:	Procijenjeni iznos	Potrošeni iznos Kvartal 1	Potrošeni iznos Kvartal 2	Potrošeni iznos Kvartal 3	Potrošeni iznos Kvartal 4	Ukupno potrošeni iznos
		Financijska struktura proračuna (prema izvorima financiranja)	Ukupan iznos	Županija i/ili Lokalna samouprava	Ministarstva / Nacionalni uklj. EU fondovi	Ostale donacije (Domaće / Strane)	Financijska participacija korisnika
		Vrijednost (Kn):					
		Postotak (%):					
6	Ključni cilj					% Ostvarenje ključnog cilja	

- Razina troškova po korisničkoj skupini i vrsti usluga, prema strateškim i operativnim ciljevima;
- Razina ljudskih resursa dodijeljenih po korisničkoj skupini i vrsti usluga, prema strateškim i operativnim ciljevima ;
- Razina uključenosti različitih pružatelja usluga (javnih, privatnih, udruga.);
- Razina zadovoljstva korisnika, po aktivnosti, korisničkoj skupini, vrsti usluga itd.;
- Geografska pokrivenost usluga i korisnika, po ruralnim i urbanim područjima, prema vrsti usluge, korisničkoj skupini, spolu, prema strateškim i operativnim ciljevima.

Svi ovi i ostali podaci mogu se prikupljati automatski te prezentirati statistički i grafički.

Vrednovanje:

Vrednovanje će se provesti u tri faze. Obavit će ga nezavisni evaluator s odličnim poznavanjem lokalnog i nacionalnog konteksta socijalne skrbi, kojeg je odabrao Savjet za socijalnu skrb, kako slijedi:

- *Prethodno (Ex-Ante) vrednovanje* – prema Matrici prethodnog vrednovanja, tijekom prva 2-3 mjeseca 2014. godine, kako bi se osigurala: kvalitetna provjera cjelokupnog projekta; identifikacija slabosti koje bi mogle dovesti u pitanje učinkovitu provedbu; i izrada plana za smanjenje rizika i definiranje odgovarajućih prilagodbi same provedbe s ciljem osiguranja učinkovitije provedbe; ();
- *Srednjoročno vrednovanje* – tijekom 2015. godine, prema Matrici srednjoročnog vrednovanja, kako bi se pratio i vrednovao napredak te kvaliteta provedbe na pola puta same provedbe; te
- *Naknadno (Ex-Post) vrednovanje* – tijekom 2017. godine, prema prethodno definiranoj Matrici naknadnog vrednovanja, kako bi se pratila i vrednovala sveukupna kvaliteta provedbe te održivost aktivnosti financiranih tijekom perioda provedbe.

Osim toga, mi ćemo provesti prethodno i naknadno vrednovanje svakog godišnjeg Akcijskog plana, kako bismo mjerili i vrednovali kvalitetu dizajna i provedbe.

Za tu svrhu, naša županija će primijeniti napredni sustav vrednovanja razvijen tijekom 2014. uz pomoć IPA projekta "Podrška sustavu socijalne skrbi u procesu daljnje deinstitucionalizacije socijalnih usluga" u provedbi OxfordPolicy Management-a. Prethodno vrednovanje Akcijskih planova za 2014.godinu je provedeno tijekom projektnih radionica o vrednovanju na kojima su predstavnici deset županija međusobno procjenjivali Akcijske planove drugih županija.

13. Proces konzultacija

Ovo posljednje poglavlje prikazuje naš pristup konzultacijama s dionicima socijalne skrbi i korisnicima tijekom svih faza razvoja strategije. Isto tako, opisuje kako ćemo nastaviti s konzultacijama tijekom faze provedbe strategije.

Polazište u razradi Strateškog plana socijalnih usluga bilo je naše duboko uvjerenje da su konzultacije, kako s dionicima tako i s korisnicima, važne u razvoju suvremenih socijalnih usluga kako bi iste učinkovitije odgovorile na prepoznate potrebe. Proces bi trebao biti što je moguće više otvoren i konzultativan te u svoj razvoj uključiti što više ključnih dionika, pružatelja i korisnika usluga.

Jedno od najvažnijih načela koje je u podlozi našeg rada jest načelo transparentnosti i sudjelovanja u pružanju socijalnih usluga.

Prihvatanjem ovakvog pristupa namjera nam je bila uspostaviti praksu konzultacija kao i metode za konzultacije s građanima, organizacijama i skupinama tijekom razvoja Strategije, pristup koji će se nastaviti tijekom faze praćenja ili provedbe strategije kao i njezine trajne revizije i dorade.

Naš pristup u razradi ove strategije temelji se na nekoliko ključnih načela:

- ***Budi spreman na promjenu*** – prije konzultiranja i informiranja građana o našim aktivnostima, bitno je da budemo spremni na promjene u skladu s mišljenjima i stajalištima koje će s nama podijeliti zainteresirane skupine s kojima se konzultiramo.
- ***Primijenite planirani pristup*** – budući da učinkovit proces konzultiranja i informiranja javnosti zahtijeva planiranje i dosljednost, vrlo je važno od samoga početka jasno reći što konzultiranje i informiranje javnosti obuhvaća kao i za što će se koristiti rezultati i uvidi koji proizađu iz procesa konzultacija.
- ***Pobrinite se da dobro razumijete ciljeve i svrhu procesa konzultacija*** – to znači izvrsno razumjeti pravu namjeru procesa konzultacija. To pomaže u osmišljavanju najprikladnijih i najučinkovitijih metoda konzultiranja.
- ***Uzmite u obzir različite skupine s kojima ćete se konzultirati*** – radi se o različitim interesnim skupinama, kao što su: javno mnijenje, skupine u lokalnoj zajednici, korisnici usluga, udruge, privatne organizacije i tijela javne uprave. Različite skupine imaju različite potrebe i interese pa je važno da budemo svjesni njihovih interesa i očekivanja te da ih uzmemo u obzir.
- ***Pristup koji je sklon uključivanju*** – jedna od ključnih vrijednosti jesu jednake mogućnosti i zato uključivanje svih osoba i skupina predstavlja legitiman interes koji je dragocjen u procesu konzultacija.
- ***Primijenite različite metode konzultiranja*** – ovisno o okolnostima, osigurajte prikladnu upotrebu različitih metoda.
- ***Najavite ljudima što će se dogoditi*** – tako da ljudi koji su uključeni dobro razumiju što mogu očekivati od procesa javnih konzultacija i na koje će se način njihova stajališta koristiti i ostvariti kako bi se njihova očekivanja ispunila u najvećoj mogućoj mjeri.

Do danas je u razradi i planiranju strategije kao i u odlučivanju sudjelovao velik broj različitih organizacija. Tu su organizacije i tijela javne uprave zastupljeni u županijskom Savjetu za socijalnu skrb, u užim i širim radnim skupinama za socijalno planiranje; Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb DNŽ; domovi socijalne skrbi, centri za socijalnu skrb, HZZ, udruge i ostali dionici koji su aktivni na području socijalne skrbi. Jednako tako, o nacrtu plana konzultirali smo se s Ministarstvom socijalne politike i mladih. Posebno su se angažirale i

uključile nevladine organizacije koje su redovito slale svoje komentare i prijedloge te slobodno sudjelovale na skupnim sastancima. Veliku podršku dala nam je Skupština Dubrovačko-neretvanske županije usvojivši Akcijski plan socijalnih usluga za 2014. godinu što je procesu razvoja strategije dalo legitimnost i pozornost.

Unutar predložene strukture, organizacija procesa konzultacija bit će u domeni Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb i članova županijskog Savjeta za socijalnu skrb, uže i šire radne skupine za socijalno planiranje. Te će skupine, vjerujemo, zauzvrat dobiti podršku Županijske skupštine, kojoj je najviši prioritet komunikacija i konzultacije s građanima i biračkim tijelom. Svaka organizacija uključena u radne skupine za izradu strategije preuzima obvezu da se poveže s ostalim osobljem i korisnicima usluga unutar svoje organizacije kao i s drugim skupinama koje pružaju iste ili slične usluge ili rade s istom prioritetnom skupinom korisnika.

Rezultat ovog strateškog procesa planiranja jest bolje razumijevanje potreba i želja građana vezano uz socijalne usluge na koje ovaj Socijalni plan predstavlja odgovor struke.

Socijalni plan Dubrovačko – neretvanske županije 2014-2016. pripremila je Radna skupina i Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb uz podršku Ministarstva socijalne politike i mladih kao dio Programa EU za Hrvatsku IPA Komponenta IV – Razvoj ljudskih potencijala.

Prilozi

1. Članovi radnih skupina za socijalno planiranje
2. Akcijski plan aktivnosti za 2015.godinu

Prilog 1 Članovi radnih skupina za socijalno planiranje

Dubrovačko-neretvanska županija Glavna radna skupina

	IME I PREZIME	INSTITUCIJA	FUNKCIJA
1.	Vesna Babarović	Dubrovačko-neretvanska županija	Viša savjetnica
2.	Mirjana Beg	Grad Dubrovnik	Viša savjetnica
3.	Mirjana Vujnović	Dom za starije i nemoćne osobe „Domus Christi“	Ravnateljica
4.	Iliana Stojanovic	Dom za djecu i mlađe punoljetne osobe „Maslina“	Ravnateljica
5.	Katija Boroe	Dom za psihički bolesne odrasle osobe Blato	Ravnateljica

Dubrovačko-neretvanska županija Radna skupina za socijalno planiranje

	IME I PREZIME	INSTITUCIJA	FUNKCIJA
1.	Rea Popović	CZSS Dubrovnik	Dipl. soc. radnica
2.	Marina Andrijić	Dom za psihički bolesne odrasle osobe Blato	Dipl. soc. radnica
3.	Lucija Arbulić	Općina Konavle	Referent za društvene djelatnosti
4.	Ante Puljević	UOSI „Prijatelj“ Metković	Predsjednik udruge
5.	Klara Kmetović	Dom za starije i nemoćne osobe Dubrovnik	Dipl. soc. radnica
6.	Marija Đurović	Caritas Dubrovačke biskupije	Zamjenica ravnatelja
7.	Luce Gvozden	Matica umirovljenika Dubrovnik	Predsjednica udruge
8.	Marija Puhiera	Udruga „Zajedno do zdravlja“	Voditeljica sekcije za autistični spektar
9.	Augusta Čikor	Udruga „Lukjernica“	Član udruge
10.	Katarina Barović	Općina Župa dubrovačka – Odsjek za društvene djelatnosti i kulturu	Voditeljica odsjeka
11.	Kristina Rožić	Obiteljsko savjetovište Dubrovačke biskupije	Voditeljica savjetovišta

12.	Nada Boras	Udruga za osobe s mentalnom retardacijom "Radost" Ploče	Predsjednica udruge
13.	Dubravka Butigan	CZSS Dubrovnik	Eduktor-rehabilitator

**Dubrovačko-neretvanska županija
Organizacije uključene u izradu Akcijskog plana**

NAZIV ORGANIZACIJE	
1.	Udruga roditelja djece s posebnim potrebama "Cvitić", Vela Luka
2.	Udruga za Down sindrom Dubrovačko-neretvanske županije
4.	Udruga cerebralne i dječje paralize doline Neretve "Leptirići"
5.	Udruga IDEM Dubrovnik
6.	Udruga Poseban prijatelj Dubrovnik